

Miljenko Brkić

ADAM KADMON U PRAKSI KABALE

www.digitalne-knjige.com

Miljenko Brkić

ADAM

KADMON

U PRAKSI

KABALE

2020. godine

Svi korisnici digitalnih knjiga by Impero present, dužni su poštivati ugovor o korištenju digitalnih knjiga koji se nalazi u prilogu knjige:

Više podataka o našim drugim izdanjima moći ćete saznati ukoliko posjetite našu web stranicu, koja se nalazi na slijedećoj adresi:

<http://www.digitalne-knjige.com>

Miljenko Brkić
ADAM
KADMON
U PRAKSI
KABALE

© Copyright Miljenko Brkić. Sva prava pridržana.

Ni jedan dio ove knjige ne smije se reproducirati u bilo kom obliku ili na bilo koji način uklopiti u drugi rad, prenijeti u bilo koju formu: bez pismenog odobrenja autora, uvažavajući sva autorska prava.

*Kabala nas uči da pažljivo
zastanemo pri fenomenima ovog
svijeta pa da razmatramo one
više i suptilnije razine postojanja*

Miljenko Brkić

Pripremila : Jadranka Varga

Uredio i obradio: Nenad Grbac

Sadržaj:

I. UVOD u Kabalu	07
1. Što je Kabala?	07
2. Kabala i teorija emanacije	09
3. Četiri svijeta (arba olamot): Bitak i spoznaja	12
II. Dio: Čovjek	14
4. Stablo života i ljudsko tijelo	14
5. Razine duše u Kabali	17
6. Razine tijela u Kabali	19
6.1 Uvodno o razinama tijela	19
III. Dio: Adam Kadmon	21
7. Tko je Adam Kadmon?	21
8. Bog stvara čovjeka	24
8.1 Božje stvaranje čovjeka	24
8.2 Dva izvješća: Elohističko i jahvističko izvješće	25
8.3 Bog stvara čovjeka kroz Cimcum	25
8.4 Od Boga do čovjeka	28
8.5 Od čovjeka do Adam Kadmona	29
8.6 Mitski prikaz Adam Kadmona	30
8.7 Adam Kadmon kao tijelo svjetla	32
8.8 Adam Kadmon i duša Jehida	34
8.9 Emanacija Adam Kadmon kroz svjetlove	35
IV. Dio: Praksa Adam Kadmona	38
9. Uvod u praksu Adam Kadmona	38
9.1 Inicijacijska snaga AK kao arhetipskog simbola	39
9.2 Simbol Adam Kadmona	43
9.3 Pregled svih vježbi za AK	45

10.	Praksa na razini tijela	45
10.1	Kabalistička metoda spoznaje tijela	46
10.2	Kako utjecati na tijelo Adam Kadmona	48
10.3	Asane u tijelu AK	48
10.4	Pranayama u tijelu AK	50
10.5	Vježba projiciranja Adam Kadmona na ljudsko tijelo	53
10.6	Vježba Ec Hajim	55
11.	Ispravno življenje	55
11.1	Kontrola zlih poriva (jecer hara)	57
11.2	Život u vrlinama duše Nešama	59
12.	Meditacije o Adam Kadmonu	59
12.1	Ono Jedno kao izvor svega	60
12.2	Zaborav naše nebeske naravi	61
12.3	Kontemplacija AK kroz svjetove	62
12.4	Simbol za AK	64
13.	Adam Kadmon - kontemplacija, molitva, erotika	64
13.1	Ritual za Adam Kadmona	66
13.2	Svijet i duša	68
13.3	Praksa kontemplacije (hitbonenut) AK	68
13.4	Molitva (t'fila) Adam Kadmonu	70
13.5	Zazivanje Božjih imena (likro šemot haEl)	72
13.6	Adam Kadmon i erotika - praksa Jihudim	75
14.	Adam Kadmon i iscjeljivanje	77
15.	Adam Kadmon u umjetnosti	77
15.1	Somatizacija duhovnih uvida	78
15.2	Ples Adam Kadmona	82
15.3	Pjesma o Adam Kadmonu	84
16.	Adam Kadmon i uključenost u svijet	87
V.	Mali leksikon pojmova rabljenih u ovoj knjizi	97
VI.	Literatura	100
	Bilješka o piscu	

Miljenko Brkić
ADAM
KADMON
U PRAKSI
KABALE

I. UVOD u Kabalu

1. Što je Kabala?

Svaki čovjek traži u svijetu *smisao* pojava, događaja, stvari. Nalaženje tog smisla ovisi o samom *čovjeku* i o načinu na koji traži taj smisao. Kabala je samo *jedan od načina* pronalaženja smisla. Koji i kakav način?

Put Kabale sastoji se u traženju smisla neke pojave, ali da se pritom *ne zastane* na razini pojave, nego da se tražitelj uzdigne iznad pojave te da na višim razinama postojanja (u Kabali se govori o četiri svijeta) pronađe bit pojave, kako je ona proizvedena od Boga, te da se ta ista bit razumije kao ono do čega nam je u pojavi *najviše stalo*. Postupak, ili metoda, Kabale nije pak stvar slučajnog nadahnuća jedne individue, nego je rezultat dugog razvoja u radu mnogih tražitelja koji su svoja razmišljanja predavali svojim sljedbenicima; otuda i ime Kabala: predaja i *primanje* te predaje, od hebrejske riječi *kabbal* = primati¹. Kabala nije nikakvo *tajno* učenje, ali je učenje o tajni i to najvećoj, niti je zatvoreno u elitni krug samo nekih ljudi; ono nije niti nekakvo *maglovito* učenje; ono je uistinu *mističko* učenje što znači takvo koje je na putu dostizanja *iskustvenog* susreta s Bogom. To da je nešto mističko znači da nije lako izrecivo (u racionalnom diskursu), ali ono što bi trebalo iskazati, dakle iskustvo koje je zadobio neki kabalist, nije puki besmisao (bez smisla) nego je naprotiv *najviši* smisao što ga čovjek u životu traži. Još jedno: u traženju tog (najvišeg) smisla kabalist ne bježi od života, nego naprotiv još snažnije pranja uza nj, još više se angažira u njemu, i to mu omogućuje pronalazak smisla pojava i događaja vezanih uz ovozemaljski život. Napominjem da je općenito bit

¹ Ime Kabale dolazi od *Kabala*: primitak, dobitak; prihvata, prihvaćanje, prijem; usmena tradicija, kabala. Prema Amerl (1997), str. 245

židovstva u tome da čovjek prijanja uz Boga – *transcendenciju*, tako i ovozemaljski život – *imanenciju*.

Ako se stalno zadržavamo i upiljimo pogled samo na fizičku razinu postojanja (*Asija* svijet), tada suviše lako – zbog nezadovoljenja našeg cjelovitog bića – zadovoljavamo surogatima (nadmjescima) za tu razinu postojanja te u slučaju očajavanja bježimo u:

narkomaniju, alkoholizam, a u moderno doba – u *virtualni* svijet.

U stvari, mi ne mudro bježimo iz ovog svijeta, jer ga olako reduciramo na vidljivu, pojavnu razinu, na to kako stvari izgledaju na površini. Ovaj se svijet ne smije svoditi na fizičku razinu – *Asija* svijet, i o tome nam govori Kabala. Ona proširuje naš pogled na sve razine postojanja od ovog fizičkog svijeta do najvišeg svijeta Boga: u Kabali govorimo o svjetovima *Asija*, *Jecira*, *Beria*, *Acilut* i *En Sof*.

Kabala nas uči da pažljivo zastanemo pri fenomenima ovog svijeta pa da razmatramo one više i suptilnije razine postojanja; da od fizičkih bića u svijetu *Asija* prelazimo na čiste *likove* u svijetu *Jecira*, pa na energijski vid bića u svijetu *Beria*, dalje na to kako Bog izgovara biće u svijetu *Acilut*, do svjetlosnog bića *Adam Kadmon*.

Te *više* razine bića, u finijim i bogatijim slojevima, u njihovoj blizini Bogu, ne možemo naći pri površnom gledanju u ovom svijetu; isto tako ni u surogatu za ovaj svijet kao što je *virtualni* svijet; iza slika na *Internetu* ne stoji ništa više od te slike, ne stoji *ideja* (čisti lik) bića, ni njegova *snaga* (snagotnina), ni njegova *izgovorenost* u Bogu, ni njegovo čisto *svjetlosno* biće u *En Sofu*. Za to je potrebna Kabala i njena praksa u realnom svijetu.

2. Kabala i teorija emanacije

Riječ „emanacija“ je bitna za razumijevanje Kabale; ona označuje to da postoji jedan dinamički kontinuum od onog Najvišeg – *En Sof*, do onog najviše zemaljskog – to su sva bića u vidljivom svijetu, na pr. ljudsko tijelo. Stvari nisu strogo odvojene, nego se nalaze u dinamičkom tijeku od transcendencije do imanencije. *En Sof*² (ono beskrajno, bezgranično) nije tek praznina, nego je naprotiv, punina Božjih atributa. Tih atributa Bog ima bezbroj – kako to misli Spinoza u djelu *Etika*, ali se u Kabali govori samo o deset i oni su krajnje značajni kako za Božje stvaranje tako i za kabalističku sliku svijeta. U Bibliji, 1. Ljetopisa 29,11 govori se o temeljnim Božjim atributima:

„Tvoji su, o Gospode, veličanstvenost (ljubav) – sefira *Gedulla* (ili *Hesed*), i moć – sefira *Gevura*, i ljepota – sefira *Tiferet*, i pobjeda – sefira *Necah*, i slava (sjaj) – sefira *Hod*; jer tvoje je sve što je na nebu i na zemlji; tvoje je kraljevstvo – sefira *Malkut*, o Gospode, i ti si uzvišen nad svime kao poglavar svega (*lekol leroš*).“ (Prijevod prema www.machon-mamre)

Ako pogledamo u izvorniku onda ćemo za spomenute attribute naći riječi koje odgovaraju nazivima sefirota, tako:

Tablica 1

riječ u prijevodu	hebrejska riječ	odgovarajuća sefira
veličanstvenost	hagedulla	Hesed (ili Gedula)

² **En Sof** je kabalistički naziv za *Boga*, ili, **Bog** je religijska predodžba za ono *Bezgranično* (*En Sof*).

moć	hagevura	Gevura
ljepota	hatif'eret	Tiferet
pobjeda	hanecah	Necah
slava (sjaj)	hahod	Hod
kraljevstvo	hamamlaka	Malkut

Kada Bog iz sebe otpusti, *emanira*, spomenute atribute tada nastaju sefiroti (*sefira*, u jednini). Sefiroti su, dakle, Božji atributi emanirani iz Boga; nakon toga oni postaju samostalni entiteti koji se, u svojoj višeslojnosti, očituju kroz četiri razine postojanja, ili: četiri svijeta. Ujedno su ta četiri svijeta zbiljski postojeća po sloju sefirota koji se u njima očituju³. Tako govorimo o:

Tablica 2

razina svijeta	očitovanje sefirota u
svijetu <i>Acilut</i>	u kojemu su Božji atributi u jedinstvu, neposrednoj blizini (<i>Acilut</i>) s Izvorom (<i>En Sof</i>);
svijetu <i>Beria</i>	kada se tek emanirani sefiroti pojavljuju kao samostalne, po sebi opstojeće bitnosti – <i>esencijal</i> ⁴ ;
svijetu <i>Jecira</i>	sefiroti se u ljudskoj svijesti javljaju kao likovi budućih bića

³ Riječ „sefira“ (u množini: sefiroti) označuje raspon emanacije nekog Božjeg atributa od svijeta *Acilut* do svijeta *Asija*, a budući da sami svjetovi zadovoljavaju svoje određenje po onome što se od sefirota u njima očituje, tada čitav raspon svake sefira dijelimo u četiri svijeta (*arba olamot*).

⁴ Esencijali su biti, *esencije* koje zbiljski *opstoje* neovisno o prisustvu pojedinačnih bića.

svijetu <i>Asija</i>	kao konkretna, individualna bića, na pr. ljudsko tijelo u svojoj fiziologiji i anatomiji.
----------------------	---

Upravo će tako pojmljena emanacija od nevidljivog Boga do vidljivih bića (uključujući čovjeka) omogućiti čovjeku put povratka k izvoru – Bogu; taj put će ići od uzdizanja tijela i njegove fiziologije, preko duševnih snaga, iskustva duha, preko molitve i predanosti Bogu (kroz proučavanje Tore i vršenje zapovjedi) do mističkog sjedinjenja sa Stvoriteljem neba i zemlje.

U *striktnom* smislu te riječi emanacija bi bila slijed od Božje mudrosti, preko sefira Hokma, preko mudrosti u duhu, mudrosti u duši, do konkretnog mudrog bića – nekog mudrog čovjeka. U Kabali se ne radi o *ljudskom* viđenju emanacije kao nekog logičnog procesa pri kojem mudrost stalno ostaje mudrost, ali očitovana različito u različitim razinama svjetova. Naprotiv, *Božja* je volja da njegova mudrost na razini svijeta *Acilut* bude sefira Hokma; na razini *Beria* svijeta da bude atributom duha – *bitul*; na razini *Jecira* svijeta da bude duševnom moći – uvid; na razini *Asija* svijeta da postane koštanom srži i desnom polutkom mozga. To više nije umna konstrukcija nekog čovjeka, nego je Kabala – ono što je primljeno od mudrih predaka koji su to proučavali.

3. Četiri svijeta (*arba olamot*): Bitak i spoznaja

Najprije o tome što su to četiri svijeta, hebrejski: *arba olamot*). Do sada smo četiri svijeta razmatrali pod vidom emanacije Božjih atributa preko sefirota, iskustva u duhu, duševnih moći, fiziologije i anatomije ljudskog tijela. Što se pak događa ako nešto *drugo* uzmemo u razmatranje, a ne više ljudsko tijelo?

Na primjer nebeska tijela koja stvara Bog. Više ne možemo proslijediti od sefirota, preko duha, duše, fiziologije i anatomije ljudskog tijela. Sad moramo prijeći na Božje *stvaranje* – ne više emaniranje Božjih atributa – kroz četiri svijeta. Uzmimo za primjer Božje stvaranje dvaju „svjetlila na nebu“ (misli se na Sunce i Mjesec). U knjizi *Postanak*, 1,14 čitamo:

I reče Bog: “Neka budu svjetlila na svodu nebeskom da luče dan od noći, da budu znaci blagdanima, danima i godinama,...“

U svijetu *Acilut* (sam naziv označuje blizinu Bogu) razmatramo Božji govor: buduća svjetlila na nebu jesu izgovorena svjetlila u govoru Božjem, što znači da je *lik* svjetlila već *prisutan* u Božjem govoru.

U svijetu *Beria* Bog stvara svjetlo, izvodi ga iz svoje vlastite supstancije – one *snage* koja će biti oblikovana u buduća svjetlila.

U svijetu *Jecira* Bog iz svojeg uma izvodi *oblik* nebeskih tijela Sunca i Mjeseca koji će poslužiti oblikovanju prethodno proizvedene snage.

U svijetu *Asija* svjetlo (iz svijeta *Beria*) zadobiva oblik (iz svijeta *Jecira*): *oblikuje* se snaga svjetla (ili: *osnažuje* se lik svjetlila) te nastaju dva svjetlila na nebu.

Možemo reći da je već u svijetu *Acilut*, u Božjem govoru izgovorena svjetlila, dana snaga za oblikovanje – izgovoreno *nešto*, i dan je lik za osnaživanje – nešto kao *izgovoreno*. Zaključno možemo kratko dati određenja četiri svijeta:

Acilut – blizina Božja, područje u kojem Bog svojim govorom izlazi vani;

Beria – svijet u kojem Bog iz samog sebe pro-izvodi *snagu* potrebnu za stvaranje budućih bića;

Jecira – svijet u kojem Bog iz vlastitog uma izvodi *oblik* potreban za oblikovanje snage;

Asija – svijet u kojem se dovršava stvaranje: snaga iz svijeta *Beria* biva oblikovana likom izvedenim u svijetu *Jecira*.

Prosljedimo put čovjekove spoznaje od *Asija* do *Acilut* svijeta.

1. *Asija* je svijet stvorenih bića. Opažanjem bića oko sebe doznajemo da ona postoje, na primjer ova tu svijeća postoji.

2. *Jecira* je svijet likova mišljenja, tj. pojmova kojima biva oblikovana snaga; ti pojmovi postoje u mislećoj duši.

3. *Beria* je svijet esencija koje zbiljski opstoje i djelatne su same po sebi – *esencijali*. To odgovara Platonovim idejama. Spoznaja koja odgovara svijetu *Beria* je kontemplacija, ono mišljenje koje esencijama pridaje snagu te ih čini esencijalima a oni održavaju Božje atribute.

4. *Acilut* je svijet Božje blizine u kojem su prisutni sefiroti. Put mistike⁵ je taj koji nas vodi k spoznaji sefirota.

⁵ **Mistik** nastoji, u vjeri, doći u blizinu Božju i hoditi s Bogom.

II. Dio: Čovjek

4. Stablo života i ljudsko tijelo

Što je ljudsko tijelo iz očišta Kabale?

Ono je jedno dobro organizirano mjesto u koje su projicirani sefiroti; konačne faze emanacije sefirota, dakle sefira kao fiziološka *funkcija* i na kraju kao anatomska *lokacija*, to je ono što nazivamo tijelom (u hebrejskom: *gaf*). Međusobno smisljeno povezani fiziološki sustavi i njihove anatomske lokacije – funkcije i organi, povezani su u cjelinu koju zovemo *organizam*.

Često se deset sefirota prikazuju kao neko *stablo*, govori se o „Stablu života“ (*Ec hajim*), a potom se to isto stablo projicira na ljudsko tijelo tako da svakoj *sefira* odgovara neki dio tijela.

Što je to stablo života (*ec ha hajim*) i otkuda mu taj naziv?

U Bibliji se prvi put spominje u knjizi Postanak 3,22:

„Da ne bi pružio ruku, ubrao sa stabla života i živio navijeke!“

Postoji li neka veza između stabla života iz Post 3,22 i slike po kojoj je Bog stvorio čovjeka, naime Božje slike iz Post, 1,26?

„Načinimo čovjeka na svoju sliku, sebi slična,...“

Očito da vanjski izgled čovjeka nije kopija Božjeg lika; ako je Bog stvorio čovjeka na svoju sliku (*b'calmo* od *celem*: statua, slika, kopija) to ne znači da Bog izgleda onako kako čovjek izgleda izvana. Kabala tu vezu vidi u sefirotima, njih deset, koji su emanirani Božji atributi. Tih deset sefirota projicirani su u ljudsko tijelo. Ako se pogleda *kako* su projicirani onda ta struktura podsjeća na nekakvo stablo (*ec*), a budući su od životnog značaja za održanje čovjekova tijela onda je to stablo života. Sefiroti su kao nekakve grane koje se pružaju iz korijenja koje je u Bogu, a pritom je korijen svake pojedine grane neki od Božjih atributa.

Sefirote ne treba dijeliti po stupnju duhovnosti; sefira Hokma nije ništa duhovnija od sefira Jesod; jedna i druga imaju svoj tjelesni korelat, tj. sežu sve do fizičke razine tijela u svijetu *Asija*. Hokma ima svoje fizičko sjedište u desnoj polutki velikog mozga, Jesod pak u reproduktivnim organima. Doduše, Hokma se odnosi na mudrost, a Jesod na spolnost, ali kakva je to mudrost koja uza sebe nema snagu *spolnosti*, i kakva je to spolnost koja se ne drži *mudrosti*?

Hokma i Jesod žive zajedno i zajedničkim djelovanjem održavaju život: mudrost postaje *životnja*, a život *mudriji*. Po mojem mišljenju ne treba govoriti o sefirotima koji pripadaju samo svijetu *Beria*, u razlici spram sefirota koji pripadaju svijetu *Asija*. Naprotiv, svi sefiroti prolaze kroz sva četiri svijeta i u njima se očituju u skladu s naravi pojedinog svijeta, dakle, svaka sefira je „duhovna“ u svijetu *Beria*, „duševna“ u svijetu *Jecira*, „fizička“ u svijetu *Asija*.

Kao što se svi sefiroti očituju u funkciji svjetova pa se na pr. sefira Hokma, u svijetu *Beria* očituje kao nesebični stav duha (*bitul*), u svijetu *Jecira* kao uvid duše, u *Asija* svijetu kao organsko tkivo (koštana moždina) i dio tijela (desna polutka mozga), tako isto gledano simetrički, sva četiri svijeta (olamot) poprimaju svoja temeljna određenja po većoj uključenosti i jačoj prisutnosti pojedinih sefirota. Tako:

- svijet *Acilut* biva određen blizinom Bogu po najjačoj prisutnosti sefira Keter;
- svijet *Beria* biva određen kao „duhovni“ svijet po jačoj prisutnosti sefirota Hokma i Bina;
- svijet *Jecira* biva određen kao više „duševni“ svijet po jačoj prisutnosti sefirota Hesed, Gevura, Tiferet, Necah, Hod, Jesod;
- svijet *Asija* biva određen kao više „fizički“ svijet po jačoj prisutnosti sefira Malkut.

Sefiroti u čovjeku

Sefiroti su emanacije Božjih atributa, izlaženje Boga iz samog sebe. U tom izlaženju Bog ostaje istovjetan sebi, ali je izvanjšten. Bog smješta svoje atribute u prostor što ga sam stvara izvlačenjem sebe iz jednog dijela prostora što ga obitava. Taj se događaj u Kabali zove *cimcum*. U taj, od sebe samog ispražnjeni prostor Bog otpušta svoje atribute dok ne postanu do kraja eksteriorizirani (izvanjštjeni); krajnje izvanjštenje je ovaj vidljivi svijeta – *Asija*. Čovjek je biće ovog svijeta (*Asija*), ali ne samo ovog, nego i *svih* svjetova na putu emanacije Božjih atributa iz stanja En Sof (beskonačnost) preko Acilut, Beria, Jecira do *Asija*.

Sefiroti – emanirani Božji atribut – očituju se u čovjeku u jednom slijedu od unutarnjeg stanja duha, preko vani očitovane duševne moći (ili funkcije: njezine sposobnosti da se aktualizira na nekom vanjskom predmetu); u funkciji duševne moći primjerene fiziologije (tkiva ili organa), a ona je anatomski locirana u nekom dijelu tijela. Dakle, sefiroti (iz Boga emanirani atributi) očituju se u čovjeku kao:

- a) unutarne iskustvo duha
- b) duševna sposobnost
- c) fiziološki sustav (ili organska tvar)
- d) mjesto u tijelu: mozak, ruka, noga,...

5. Razine duše u Kabali

Riječ „duša“ (grčki: *psyhe*) označuje:

- a) Ono što oživljuje ili,
- b) Duševne procese u čovjeku (ili drugom živom biću).

Prema starom midraškom izvoru (*Berešit Rabba* 14:9), *Kabali* i hasidizmu govori se o pet razina ili stupnjeva duše:

1) *Nefeš* ("stvorenje" – niža duša) odnosi se na vanjsko ponašanje. Duši je ime *Nefeš* jer je ona životna snaga koja uzrokuje rast, fizičke potrebe i želje: „Kada tvoja Nefeš zaželi jesti meso“ (*Pnz* 12,20)

2) *Ruah* ("duh") odnosi se na emocije. Duši je ime *Ruah* jer je izvor emocija i govora: „Ne brzaj u svojoj Ruah da postaneš ljut“ (*Pro* 7,9);

3) *Nešama* ("unutarnja duša") odnosi se na um i inteligenciju. Duši je ime *Nešama* jer je ona odgovorna za mišljenje i umnost: „Nešama Svemogućega daje čovjeku razumijevanje“ (*v'nišmat Šadi tvinem*) (*Job* 32,8)

4) *Haja* ("živuća") odnosi se na most između prvog bljeska svjesnog uvida i nesvjesnog izvora. Iskustvo Božje svijesti koja neprekidno stvara svijet. Duši je ime *Haja* jer od Boga dobiva život (hebr: haj).

5) *Jehida* ("jedincata") odnosi se na krajnje jedinstvo duše u Bogu, očitovano čistom vjerom, apsolutnom pobožnošću i spremnošću da se za Boga žrtvuje vlastiti život. Duši je ime *Jehida* jer je ona jedincata, jednotna (hebr: ehad: jedan).

Naša slika čovjeka u Kabali obuhvaća raspon od svijeta *Asija* do svijeta *Acilut*. Razine *duše* su u funkciji razine *emanacije* (kao i u slučaju četiri svijeta): nižim svjetovima pripadati će niži slojevi duše,

tako da možemo uspostaviti korelacije između određenog svijeta i određene duše što je prikazano u slijedećoj tablici:

Tablica 3

Razina svijeta		Razina duše	
<i>Asija</i>	vidljivi lik bića	<i>Nefeš</i>	animalna duša: duša koja održava tijelo živim; „životna snaga što održava dušu vezanu za tijelo“ ⁶
<i>Jecira</i>	čuvstveni vid bića	<i>Ruah</i>	emocionalna duša; svijest koja osjeća, i u kojoj se preslikavaju sefiroti.
<i>Beria</i>	pojam o biću	<i>Nešama</i>	svijest koja misli i formira pojmove = <i>svijest o</i> ; misaona duša: ona koja misli o sefirotima, u kojoj se ogleda narav sefirota kao neko unutarnje iskustvo
<i>Acilut</i>	esencijal	<i>Haja</i>	svijest koja je <i>prožeta</i> naravi same sefira, poistovjećena s njim; očituje se u vjeri i kontemplaciji.
<i>En Sof</i>		<i>Jehida</i>	

⁶ Tzadok, The Fundamentals of Kosher Kabbalah. p.23

6. Razine tijela u Kabali

6.1 Uvodno o razinama tijela

U pogledu odnosa između subjekta i objekta istraživanja u Kabali važi načelo suprotno onome u znanostima: tek *stapajući* se s predmetom istraživanja mi počinjemo spoznavati naš predmet jer taj predmet nije nešto odvojeno od nas, nego smo mi sami objekt vlastitog istraživanja. Tako ne možemo imati *Boga* kao neki objektivni predmet istraživanja, nego tek *približivši se* njemu mi ga spoznajemo. A kako se približujemo Bogu?

Tako da živimo po njegovoj riječi, u podvrgnutosti njegovoj volji čak i prije nego ga spoznamo. Ne možemo najprije spoznati Boga, a potom ga slijediti – i u tome je veliki *paradoks*.

Govor o razinama tijela nužno upućuje na više razine svjetova (*olamot*). Viši svjetovi u Kabali i nisu baš tako daleko od nas, niti su, kao što ih predstavljamo *visoko* iznad nas. Zar nisu ti svjetovi u nama, pa ih nalazimo onda kad se u sebi usmjerimo na njih kao na dimenzije našeg sveukupnog bića? Realan je ovaj *tu* svijet (*Asija*), ali ako usmjerimo svijest na svijet pod vidom same (čiste) forme, onda smo se usmjerili na svijet forme, a to je svijet *Jecira* (svijet oblikovanja). Isto tako, ako usmjerimo svijest na ovaj *tu* svijet pod vidom kretanja snage, na njegovu unutarnju dinamiku, tada smo se usmjerili na svijet kretanja snage, a to je svijet *Beria*. Ako usmjerimo svijest na svijet pod vidom logosa (mišljenja i govora), tada smo se usmjerili na svijet logosa, a to je svijet *Acilut*. I, to su četiri svijeta (*arba olamot*)

A što je naše tijelo u višim svjetovima?

Realno, stvarno tijelo je ovo *tu* tijelo u svijetu *Asija*. Ako u tijelu usmjerimo svijest na tijelo pod vidom čiste *forme*, onda smo

dodirnuli tijelo forme (tijelo unutarnje slike); njemu korespondira duša *Ruah* koja gleda čiste likove (ideje) i emocionalno reagira na njih. To tijelo je prisutno onda kad u sebi gledamo čiste likove, ne fizičkim okom, nego dušom *Ruah*⁷.

Ako u tijelu usmjerimo svijest na kretanje snage kao nekakav *unutarnji pokret*, onda dodirujemo tijelo unutarnjeg pokreta; njemu korespondira duša *Nešama* koja *osjeća* kretanje snage i na nj reagira smišljanjem optimalnih umnih obrazaca.

Ako u tijelu usmjerimo svijest na tijelo pod vidom *unutarnjeg govora*⁸, ili doživljujemo unutarnje zvukove u tijelu, tada dodirujemo tijelo unutarnjeg govora kojemu korespondira duša *Haja* koja čuje taj govor.

Ako u ovom *tu, realnom* tijelu usmjerimo svijest na *unutarnje svjetlo* koje prethodi svakom stvaranju i postoji kao beskrajno Božje svjetlo na razini *En Sof*⁹ (*Or En Sof*), onda imamo tijelo unutarnjeg svjetla kojemu korespondira duša *Jehida* koja je svijest tog svjetla, a ono je svjetlo te iste svijesti. Svijest i svjetlo su na razini *En Sof* istovjetni. Ako je tijelo – tijelo *svijetla*, a duša je *svijest* tog svjetla, onda je duša *svijetlo* tijela svjetla, pa slijedi da su duša i tijelo na toj razini istovjetni. To tijelo ima ime u Kabali, a to je Adam Kadmon (*praiskonski* čovjek – ono što je čovjek u svijetlu *En Sofa*, ne treba brkati s *prvim* čovjekom u knjizi Postanka – *Adam Rišon*).

⁷ Možda to odgovara Aristotelovoj predočujućoj duši (*fantastike psyhe*).

⁸ Božjeg govora koji je konstitutivan u stvaranju tijela.

⁹ Napomenimo da je *En Sof* kabalistički sinonim za Boga.

III. Dio: Adam Kadmon

7. Tko je Adam Kadmon?

Radi čega pisati o Adam Kadmonu (iskonskom čovjeku¹⁰)? Koji je *smisao* bavljenja, kako teorijski tako i praktički, temom Adam Kadmona?

Adam Kadmon je krajnji, vrhunski *smisao* zemaljskog bića čovjek; zemaljski čovjek (*adam*¹¹) je konkretna *pojava* Adam Kadmona. Čovjek kao ovo-tu-i-sada biće je konkretno upojedinjenje (individuacija) Adam Kadmona, znao on to ili ne. Ako čovjek to *zna* onda to treba i *živjeti* što znači: *biti* to što zna da je on u svojoj biti. Vrhunski smisao čovjekova postojanja u svijetu *Asija* je: potpuno se otvoriti realizaciji suštine Adam Kadmona u ovom zemaljskom tijelu. Suština, bit Adam Kadmona je ona *misao* o čovjeku koju Bog ima u svojem umu pri stvaranju čovjeka (Post 1,26):

„Načinimo čovjeku na svoju sliku sebi slična (*na'ase adam b'calmenu kidmutenu*). „

Bog stvara čovjeka sebi sličnim – *kidmutenu*, iz čega slijedi: na najvišoj razini svog postojanja čovjek je sličan Bogu. Ta razina postojanja je Adam Kadmon i ona se čovjeku pruža kao mogućnost (potencija) koju on treba, redovitom i upornom praksom Kabale i realizirati. Bez te prakse (vježbanja i odricanja) Adam Kadmon ostaje tek veličanstvena mogućnost. Pretpostavka te prakse je mistički pristup Adam Kadmonu – takav pristup u kojem je čovjek sjedinjen s onim čemu pristupa; čovjek praktikant ne stoji nekako po strani i odvojeno od AK, nego on već nekako jest to s čime se želi sjединiti.

¹⁰ Napomenimo da se u biblijskoj knjizi *Postanak* ne govori o Adam Kadmonu, nego samo o Adamu koji je *prvi* čovjek (Adam *rišon*).

¹¹ Hebrejska riječ za čovjeka potiče od riječi koja označuje **zemlju** (*adama*), dakle Adam je zemaljski čovjek – Zemljanin.

AK je regulativna ideja što znači takva ideja po kojoj se čovjek upravlja u svom djelovanju prije nego što spozna njenu istinitost¹². Kako se možemo upravljati prema nekoj ideji za koju ne znamo je li istinita? Tako da njezinu istinitost provjeravamo kroz praksu sjedinjavanja s onim o čemu ona govori – i to je put mistike.

Bitnu narav Adam Kadmona treba misliti i živjeti u smislu koji mu je Bog pridao: „stvorimo čovjeka na našu sliku i priliku“ (Post 1,26), a ne onako kako ga često intelektom konstruiramo. Bog je ono beskrajno *drugo* izvan nas (Karl Barth: *das ganz Anderes*)¹³, ono fascinantno i strašno (Rudolf Otto: *tremendum et fascinans*). Bog je silna tajna i izvor sveg života, onaj *uzvišeni* nad svakom ljudskom mišlju i htjenjem (*Izaija* 55, 8-9). Takav Bog stvara čovjeka sebi sličnim i to je Adam Kadmon – naša iskonska, nebeska narav koja boravi u blizini Boga.

Je li Adam Kadmon, u daljnjem tekstu pisano kraticom AK, zbiljsko *nešto* (ili *netko*) ili je tek naša projekcija ljudskih osobina na više razine postojanja, one Bogu blizu razine – svijet *Acilut*?

Ako krenemo od toga da je Bog stvorio čovjeka na „svoju sliku i priliku“¹⁴ onda bi ta slika i prilika (*celem i demut*) trebala postojati i na razini blizu Boga, a mi bismo s punim opravdanjem mogli zamišljati arhetip čovjeka kao zbiljski opstojeći na višoj i najvišoj razini, pa bismo opravdano mogli govoriti: ono što mi u svojoj *biti* jesmo to je neka replika (preslika) Adam Kadmona. Kako je *gore* – AK, tako je i *dolje* – fizički čovjek, ali uz sve dodatke nastale pri silaženju u niže svjetove: duševna i tjelesna konstitucija, na kraju emanacije – tjelesni čovjek. Mi smo AK – u *biti*; AK je u svojoj punoj *ozbiljenosti* – zemaljski čovjek: Adam. Tijelo AK je tijelo svjetla

¹² I. Kant bi rekao da nije *konstitutivna*, tj. ne tvori znanje.

¹³ Po Karl Barthu u *Poslanici Rimljanima* Bog se pojavljuje *potpuno drugi* (*das ganz Andere*) i radikalno transcendentan,

¹⁴ Post 1,26: b'calmenu kidmutenu

sačinjeno od čistog Božjeg svjetla (*Or En Sof*) – svjetlosno tijelo, i tijelo u kojem je svijest duše *Jehida* svjesna tog najvišeg svjetla (*Or En Sof*). U AK su locirani izvori emanacije sefirota pa je AK zapravo sastavljen kao neka mrežasta struktura tih lokacija-izvora.

8. Bog stvara čovjeka

8.1 Božje stvaranje čovjeka

To stvaranje možemo predočiti tako da zamislimo kako ono beskrajno (*En Sof*) iz samoga sebe izvodi obličje Adam Kadmona kao neku konstelaciju deset Božjih atributa. Čovjek je stvoren na sliku Božju (*b'calmo elohim*), a prva slika u nizu je ona koja ostaje sasvim blizu Boga, u njegovoj blizini – otuda ime svijetu *Acilut*. To je od Boga tek *izgovoreni* čovjek (Adam Kadmon).

Tek kada taj sklop, konstelacija Božjih atributa, uređen po obličju ljudskog tijela gdje svaki atribut ima svoje mjesto na nekom dijelu tijela, Bog opskrbi svojom snagom, tek *tada* počinje stvaranje čovjeka (*Adam*), a stvaranje (hebr: *bara*: stvarati) pripada svijetu *Beria*.

A potom, u svijetu *Jecira* (svijetu oblikovanja), Bog svojim beskrajnim umom stvara inteligentni ustroj pojedinih fizioloških sustava u tijelu budućeg čovjeka. Snagu pripadnu svakom pojedinom sustavu oblikuje u skladu s funkcijom tog sustava; na primjer *dišnom* sustavu daje ono obličje koje poznajemo iz anatomije kao respiratorni sustav. U tom sustavu očituje se Božja nakana da u organskoj tvari stvori takvu strukturu koja će obavljati proces oksidacije u živom tijelu.

I, na kraju Božjeg stvaranja, praoblik (ili: arhetip) čovjeka nazvan *Adam Kadmon* (prvobitni čovjek) koji prosljeđuje kroz svjetove kao:

- U svijetu *Acilut*: oblik u blizini Boga;
- U svijetu *Beria*: osnaženi prostor tijela AK;
- U svijetu *Jecira*: inteligentno ustrojjeni sustavi tijela, postaje
- U svijetu *Asija* živo organsko biće čovjek kao *nefeš haja* (živića duša).

8.2 Dva izvješća: Elohističko i jahvističko izvješće

Razlike između ta dva izvješća prikazat ćemo tablicom 4:

<i>En Sof</i>	Elohističko: <i>Post 1,26-27</i>	Jahvističko: <i>Post 2,7</i>
<i>Acilut</i>	I reče Bog: načinimo čovjeka <i>Vajjomer elohim na'ase adam</i>	
<i>Beria</i>	Stvori (<i>bara</i>) Bog čovjeka <i>Vajivra elohim et-hadam</i>	Upuhne u nosnice dah života <i>Vajjipah b'apav nišmat hajjim</i>
<i>Jecira</i>	Na svoju sliku <i>B'acalmenu kidmatenu</i>	↓ oblikova čovjeka <i>Vajjicer JHWH et-hadam</i>
<i>Asija</i>	Muško i žensko stvori ih. <i>Zakar u'n'keva bara otam</i>	Prah zemaljski → i postade čovjek stvor živi <i>Afar min-ha'adama → vajhi ha'adam I nefeš hajja</i>

8.3 Bog stvara čovjeka kroz *Cimcum*

Da bi stvorio *svijet* Bog sebe ispražnjuje iz jednog dijela beskrajnog prostora – taj događaj se u Kabali zove *cimcum*; Bog to čini stalno i slično tome on ispražnjava jedan dio prostora u kojem će nastati ljudsko tijelo. Iz beskrajne Punine (*Šefa*) Bog odluči stvoriti prazan prostor (*makom hapanui*) ili vakuum (*halal*) u koji potom projicira, u koncentričnim krugovima ovim slijedom:

1. Budućem čovjeku nalik konstelaciju svojih deset atributa – *Adam Kadmon*;
2. Moć mišljenja i govora koju će imati budući čovjek – duša *Haja*;
3. Moć umnog djelovanja te razlikovanje dobra od zla – duša *Nešama*;
4. Moć sinkretičkog doživljavanja svijeta, prije svakog misaonog shvaćanja, emocionalni život – duša *Ruah*;
5. Moć održavanja vitalnih funkcija: fiziologija organa – duša *Nefeš*;
6. Materijalna struktura kao temelj opstanka u svijetu (život u fizičkoj okolini) – tijelo (hebr: *guf*).

Kroz svaku od tih razina emaniraju svi atributi te na svakoj od njih očituju za tu razinu specifična svojstva označena indeksom AK za Adam Kadmon; ACL za svijet Acilut; BER za svijet Beria; JEC za svijet Jecira; ASI za svijet Asija:

Hokma_{AK} > Hokma_{ACL} > Hokma_{BER} > Hokma_{JEC} > Hokma_{ASI}.

Čovjek rođenjem nastaje iz te Punine (Šefa > Jehida > Nešama > Ruah > Nefeš > Guf), a nakon smrti nestaje u Božjoj punini (Guf > Nefeš > Ruah > Nešama > Haja > Jehida > Šefa).

U Punini (*Šefa*) čovjek boravi kao potencija i prije rođenja i nakon smrti.

Otkuda u čovjeku snažan poriv da „zaglibljuje“ u svijet fizičkog postojanja (*Asija* i još dublje)? Zašto čovjek preferira boraviti i „uživati“ na najnižim razinama postojanja?¹⁵ Očito je potreban *napor*, ulaganje snage da se čovjek *izdigne* i uzdigne nad fizičko

¹⁵ Ima li to veze s zakonom termodinamike koji govori da se energijsko stanje nekog sustava teži najnižoj razini?

postojanje i uživanje u njemu; najlakše je prepustiti se najnižoj razini gdje se sve lijepo uravnotežuje i nestaje u poravananju svega – a to je duhovna smrt. Da bi se činilo potrebno je činjenje započeti a tajna početka je u „Kreni!“¹⁶

Božja snaga nakon što se povukla iz jednog dijela prostora, projicirat će u tako ispražnjeni prostor (*halal*) one odlike svoje Punine (*Šefa*) kojima će stvoriti čovjeka i to redom:

AK > logosni sloj čovjeka > misaoni sloj > emocionalni sloj > vitalni sloj > fizičko tijelo.

Ako napravimo paralelu s hinduizmom, onda je taj proces predstavljen kao silazak Kundalini kroz čakre od *sahasrara* čakre do *muladhara* čakre. U času smrti sve te razine počam od fizičkog tijela naprosto će nestajati redom jedna za drugom, no, to je čovjekova smrt! Što učiniti za života?

Umjesto da se *gubi* energija bilo koje razine, treba ju *sublimirati*, tj. podizati na višu razinu:

- a) *Libido*, namjesto da se horizontalno ispražnjuje u spolnom činu, podizati na višu razinu duše *Ruah*, što znači sublimirati u energiju *emocija*;
- b) Energija *emocija*, namjesto da se gubi kroz često nepotrebna abreagiranja, podizati ju na višu razinu duše *Nešama*, što znači sublimirati u energiju *misli*;
- c) Energija *misli*, namjesto da se gubi u često nepotrebним misaonim žongliranjima, podizati ju na višu razinu duše *Haja*, što znači sublimirati u energiju razgovora s Bogom – *molitve*.

¹⁶ (Post 12,1: „Leh leha)

d) Energiju govora, namjesto da se gubi u često nepotrebnom brbljanju (u verbalnoj dijareji), podizati na višu razinu duše *Jehida*, što znači sublimirati u energiju *jihudim* – objedinjavanja svih aspekata života te svog bića s Bogom kroz praksu *d'vekut*.

8.4 Od Boga do čovjeka

Po biblijskom izvješću Bog stvara čovjeka:

„Načinimo čovjeka na našu sliku sebi sličnim“ (Post 1,26)

Na'ase adam b'calmenu kidmutenu. (*Berešit* 1,26)

Pitanja:

Ako je čovjek stvoren na sliku Božju, Bogu sličan, znači li to da Bog ima ljudsko obličje – izgleda li On poput čovjeka?

Ali, jedna od zapovjedi Božjih govori da Boga ne smijemo prikazivati *nikakvim* likom pa ni likom čovjeka (Izl. 20,4). Slijedi da Bog *nema* ljudsko obličje.

Ako je čovjek stvoren na sliku Božju, onda bi čovjek morao naličiti *Bogu*, dakle imati Božje *obličje*! Ali, ako Bog nema nikakva lika (pa ni čovječja) po čemu to onda čovjek može naličiti Bogu?

Očito ne nekakvim likom, nikakvim vanjskim obličjem. Po čemu onda?

Očito po nečemu što je *bitno* u Boga, a to je njegova narav. Što je to bitno u Boga što čini njegovu narav?

To što čini bitnu narav Boga to se očituje u čovjeku, nekako se preslikava od Boga na čovjeka pri njegovu nastajanju. Bitnu narav Boga čine njegovi atributi kako su izrečeni u

Prvoj knjizi ljetopisa:

„Tvoji su, o Gospode, veličanstvenost i moć i ljepota i pobjeda i slava jer tvoje je sve što je na nebu i na zemlji; tvoje je kraljevstvo, o Gospode, i ti si uzvišen nad svime kao poglavar svega.“ (1 Ljet 29,11)

Slijedi da je čovjek naličan Bogu po prisustvu Božjih atributa u sebi. Božji atributi očituju se u čovjekovom *tijelu* (ljudsko je tijelo hram Božjeg duha¹⁷) i u *duši*. U duši se Božji atributi očituju kao vjera u Božju uzvišenost, mudrost, umnost, milosrdnost, pravednost, ljepota, povjerenje u Božju pobjedu, iskreno slavljenje Boga, istinoljubivost (i u stvarima spolnosti), poniznost u podvrgavanju svoje volje Božjoj volji. *Vjera* u prisutnost Božjih atributa u čovjeku zahtjeva i *življenje* u skladu s Božjim atributima!

8.5 Od čovjeka do Adam Kadmona

Čovjek je preslika Boga samo u figurativnom smislu: Božji atributi su ona „slika“ po kojoj je čovjek stvoren. Ali, čovjek potrebuje sliku na koju se može osloniti njegova imaginacija, tako potrebuje i sliku *Boga* da bi se njegova vjerska imaginacija¹⁸ mogla zadržati na Bogu. Preteško je čovjeku zadržati se tek na *pojmu* Boga, na onome što čini bit Boga, pa si stoga stvara vizualnu podršku koja svoj temelj ima u bitnim određenjima Boga, a to su Božji atributi kako se navedeni u Bibliji (1 Ljet 29,11). Čovjeku najbliža slika u predočivanju Boga bit će slika njega samog, i što je bliže očekivanju nego to da čovjek sebi predoči Božje attribute u čovjekolikoj konfiguraciji pa time stvori ne čovjekoliku sliku *Boga*, nego bogoliku sliku *čovjeka* a to je Adam Kadmon (primordijalni, iskonski čovjek)?

¹⁷ 1 Kor 3,16: „*Ne znate li da ste hram Božji i da Duh Božji prebiva u vama?*“

¹⁸ Značajan čimbenik religioznosti je predočivanje: Bog se uvijek nekako predočava.

I tako nastaje *teomorfna* (bogolika) slika čovjeka – Adam Kadmon, koji je prva emanacija bezgraničnog bitka (u Kabali: *En Sof*) u svjetove. Ali, AK nije *svijet* jer bi inače bio označen hebrejskom riječju za svijet a to je *olam*, dakle nije rečeno *Olam* Kadmon (primordijalni *svijet*) nego *Adam* Kadmon (primordijalni *čovjek*). Adam Kadmon je iskonski čovjek jer odgovara onoj slici po kojoj Bog stvara čovjeka: na'ase adam *b'calmenu*¹⁹ kidmutenu. Čovjek je stvoren na sliku Božju iako se Bog ne smije prikazivati nikakvom slikom, zato i možemo tvrditi: Adam Kadmon nije predstavljanje Boga – *AK nije Bog*, nego *čovjek* ili bogoliko predstavljanje čovjeka onakvog kakav je u svojoj najvišoj potenciji. AK ili rečena bogolika slika čovjeka može biti ideal, uzor po kojem čovjek može upravljati svoje ponašanje²⁰.

8.6 Mitski prikaz Adam Kadmona

Mitski prikazati Adam Kadmonu značilo bi ono što je *smisao* Adam Kadmona pretočiti u slike, zaodjenuti u priču (gr: *mythos*). Adam Kadmon je *En Sof* na najfinijoj razini manifestiranja, Božji atributi konfigurirani u čovjekoliku konstelaciju, jer kada Bog stvara čovjeka na svoju sliku, sebi *slična*, tada je i sam Bog sličan po svojoj slici stvorenom *čovjeku*. Ali Bog ne naliči ovom čovjeku u svijetu *Asija*, jer Bog ne stvara čovjeka u ovom svijetu, nego u svijetu *Acilut*: izgovara čovjeka prema konstelaciji čistih esencija svojih atributa koje kao potencija postoje u *En Sofu*.

U mitskom gledanju služiti ćemo se slikom čovjekolikog Adam Kadmona, pa i kad govorimo o rukama i nogama AK, nećemo misliti

¹⁹ Bog pri stvaranju čovjeka izgovara „b'calmenu“: na našu, tj. *Božju* sliku.

²⁰ Nešto poput regulativnih ideja u I. **Kanta** koje ne čine znanje, ali mogu služiti kao *regulativa* ljudskom djelovanju.

tjelesne organe od krvi i mesa, nego ono što je bit Božjih atributa; tako na primjer, desna ruka AK nije ruka od krvi i mesa, nego je sama esencija božje milosrdne ljubavi (*Hesed*), ali se mitski predstavlja kao ruka AK. Stoga će u mitu o AK Bog svojom desnom „rukom“ dijeliti svoje milosrđe; svojom desnom „nogom“ nadvladavati neprijatelje, pobjeđivati ih (*Necah*); svojim „ustima“ izdavat će svoje kraljevske zapovijedi (*Malkut*); svojim srcem u grudima održavat će ljepotu ravnoteže između milosrđa i strogosti (*Gevura*); a zapravo stalno su na djelu Božji atributi, oni su ti koji zbiljski djeluju protežući se od bezgraničnog *En Sofa* do svijeta akcije *Asija*. Ali mi ćemo ih *prikazivati* slikama pripadnima ljudskom tijelu, iako *znamo* da ne postoji Bog s rukama, nogama, grudima, ustima i sl. No, zar nije čitava *Biblija* dana kao mitski prikaz Božjeg djelovanja?

Demitologizirati Bibliju ne znači prestati vjerovati u čudesno Božje djelovanje, nego znači kroz mitski izraz polučiti onaj najviši *smisao* koji je sadržan u tekstu Biblije.

Ljudsko tijelo kao individuacija Adam Kadmona

Može li se ovo fizičko tijelo razumjeti kao individuacija Adam Kadmona koji *jest* i *nije* tijelo; nije fizičko tijelo, jest tijelo u mitskom smislu. Kad bi AK bio tijelo onda bi on bio individuacija nečega (ili nekoga). Budući da nije tijelo, u zbiljskom smislu, onda on nije individuacija. No, jesu li *ljudska* tijela individuacija Adam Kadmona, u *ontološkom* smislu? Ili se može govoriti tek o *psihološkoj* (mitskoj) projekciji AK na vlastito fizičko tijelo?

Kabalist doživljava ne samo svoje *tijelo* kao projekciju Božjih atributa – zapravo Adam Kadmona – na odgovarajuće dijelove tijela: Božje milosrđe projicirano na desnu ruku, Božju pravednost na lijevu ruku, nego i *okolinu* u kojoj živi, slijedom toga i cijeli *svijet*, kao

projekciju Božjih atributa, kao manifestiranje Božje prirode u ovom fizičkom svijetu.

8.7 Adam Kadmon kao tijelo svjetla

Tijelo svjetla čine tobožnji *dijelovi* tijela AK koji su zapravo *projekcije* Božjih atributa, na primjer desna ruka na tijelu AK je zapravo projekcija atributa Božje milosrdne ljubavi. Ono što čini svjetlosno tijelo AK su dijelovi tijela kao projekcije korespondirajućih Božjih atributa. Na primjeru organa velikog mozga: ono što čini svjetlosno tijelo mozga to je sâmo Božje svjetlo mudrosti kao bit (*acmut*) Božje mudrosti (*Hokma*). Duša *Jehida* je ona koja *svjestvuje* u tijelu svjetla, neodvojiva je od tog svjetla jer bez njega ne bi bilo svijesti; organ i njegova funkcija su nerazdvojivi jedno od drugoga – tijelo svijetla, i duša *Jehida* – svjetlo tijela, su u nerazdvojnem mističkom jedinstvu.

U tom svijetu čovjek je dan tek *in nuce*, kao klica budućeg čovjeka. Jedino izvjesno je mreža sefirota u AK, i to je ono što se prenosi kroz sve svjetove i na kraju, u svijetu *Asija*, projicira na dijelove čovjekova tijela. Ali nije samo ta mreža, struktura sefirota koja čini AK, jer *iz čega* bi inače nastao čitavi čovjek, koji ipak nije puka projekcija mreže sefirota u svijetu *Asija*. Mi ne možemo znati što je to Adam Kadmon; znamo da smo po njegovoj slici i prilici načinjeni, dakle nešto *tajnovito* iz bića AK je ono što se kroz svjetove postupno očitava da bi na kraju dalo kompletnu sliku čovjeka (od krvi i mesa).

Adam Kadmon je izvjesna *matrica sefirota* koja se odslikava na ljudskom tijelu u *Asija* svijetu. AK predstavlja najfiniju razinu čovjeka – koja korespondira fizičkom tijelu u *Asija* svijetu, i AK je kao nekakva mrežasta struktura početnih točaka emanacije Božjih

atributa u sefirote. I reče Bog: „*Načinimo čovjeka sebi na sliku.*“ Pa izvodi svoje atribute u sefirote:

Tablica 5:

Božji atributi ²¹	Sefiroti	Mjesto na tijelu
Uzvišenost	<i>Keter</i>	kruna na glavi AK
Mudrost	<i>Hokma</i>	desna polutka mozga na glavi AK
Um	<i>Bina</i>	lijeva polutka mozga na glavi AK
Milosrdnost	<i>Hesed</i>	desna ruka na tijelu AK
Pravednost	<i>Gevura</i>	lijeva ruka na tijelu AK
Ljepota i sklad	<i>Tiferet</i>	srednji dio tijela AK
Pobjedonosnost	<i>Necah</i>	desna noga na tijelu AK
Slava	<i>Hod</i>	lijeva noga na tijelu AK
Utemeljivanje	<i>Jesod</i>	spolni organ na tijelu AK
Kraljevanje	<i>Malkut</i>	usta na tijelu AK

Kabala govori o sve višim i višim razinama svijesti – o duši *Nefeš, Ruah, Nešama, Haja, i Jehida* na kojoj je svijest u samoj sebi kao *čista* svijest ili svijest *sâma*, ne više svijest o nečemu, nego svijest koja boravi u samoj sebi i odnosi se spram same sebe pa je stoga *samoodnosna*.

Ako se i *tijelo* koje korespondira svijesti uzdiže na sve finije razine onda se u Kabali najviša razina materije (tijela) približava najvišoj razini svijesti (duše, tj. duše *Jehida* koja je sjedinjena s Bogom. To zbližavanje duše i materijalnog tijela zbiva se na razini Adam Kadmon, gdje svjetlosno tijelo AK postaje prostorom očitovanja duše *Jehida* koja je svijest o sebi kao *svjetlu* koje sebe

²¹ Izrečeni u *1 Ljet* 29,11: „Tvoji su, o Bože, veličanstvenost, i pravednost, i ljepota, i pobjeda, i slava, i sve što je na nebu i na zemlji, Tvoje je kraljevstvo, o Bože, i Ti si uzvišen nad svime.“

nalazi u *tijelu* od svjetla – svjetlosnom tijelu AK u kojem svijest o sebi kao *svjetlu* postaje istovjetna svijetljenju *svijesti* u svjetlosnom tijelu AK.

8.8 Adam Kadmon i duša *Jehida*

Je li Adam Kadmon (AK) slika iskonskog *čovjeka* kozmičkih dimenzija. Da li uopće *čovjeka*?

Adam Kadmon je ideja čovjeka u Božjem umu, prije stvaranja: „Načinimo čovjeka na našu sliku, sebi sličnim.“ Post 1,26²²

Na našu sliku (*b'calmenu*): ono primordijalno u čovjeku (*Kadmon*) to je Božja narav projicirana u buduće stvorenje čovjeka. Kao *primordijalan* (*kadmon*) čovjek (*adam*) odražava Božju narav, tj. Božje atribute (*1God* 29,11); ono *ljudsko* (*Adam*) znači da se u fizičkom čovjeku Božji atributi smještaju na dijelove tijela u obličju stabla života (*Ec hajim*). Iz toga ne slijedi da je Bog čovjekolik, nego da se Božja narav realizira *čovjekoliko*, u svijetu *Asija*.

Bog, dok u tišini boravi u samom sebi prije nego počne izgovarati svjetove (*arba olamot*), izgovori Adam Kadmona. Njegova projekcija u fizički svijet *Asija* ima izgled čovjeka, iako je *čovjek* stvoren na sliku Božju, a ne obrnuto; čovjek je taj koji Boga predočuje kao neko veliko čovjekoliko biće. No, ono što je od Boga i na sliku Božju, to su mjesta na čovjekovu tijelu na kojima su locirani sefiroti, pa je desna ruka u čovjeka mjesto projekcije sefira *Hesed*, pa važi:

Desna ruka AK odslikana je kao desna ruka čovjeka, ali ruka AK je tek blijeđa predodžba onoga što je ljubav (*hesed*) u AK i nije ruka u ljudskom smislu! Ne postoji nekakva gigantska desna ruka AK, nego je to alegorija Božjeg atributa *Hesed* (milosrdna ljubav) koji

²² Post 1,26: na'ase adam b'calmenu kidmutenu.

kroz sefira zvan *Hesed* emanira sve do fizičkog svijeta Asija gdje se očituje kao čovjekova desna ruka. Ona je pak blijeda kopija alegorijske Desne ruke Stvoritelja pri čemu je njegova „ruka“ zapravo njegov *atribut* beskrajnog davanja u ljubavi.

Desna noga u AK je tek *predodžba* onoga što je pobjeda (*necah*) u AK; usta u AK su predodžba onoga što je kraljevstvo (*malkut*) u AK; kruna na glavi AK je predodžba onoga što je najviša volja u AK, a u čovjeka nije nikakva kruna, nego tek mjesto iznad njegove glave.

Sve je to samo način na koji duša *Jehida* govori, to je njen *govor*: ne postoji nikakva gigantska kruna u svemiru, nego je „kruna“ (*keter*) samo riječ kojom duša *Jehida* pokušava iskazati ono neiskazivo: Božju uzvišenost nad svime (1. Ljet 29,11).

8.9 Emanacija Adam Kadmon kroz svjetove

Tablica 6:

Duša	Olamot	Bog stvori, oblikova, napravi	tekst u Postanku
<i>Jehida</i>	Adam Kadmon		
<i>Haja</i>	ACILUT (blizina Bogu)	AK je slika Boga, po kojoj čovjek stoji u blizini (<i>b'calmenu</i>) Boga, sefirotska struktura koja izražava Božje attribute: Mudrost, Razboritost, Ljubav, Strogi sud, Milosrđe, Slavu, Pobjedu, Biti-izvor-svemu, Kraljevanje.	Post 1,26
<i>Nešama</i>	BERIA	Po gornjem rasporedu	Post 1,27

	(Stvaranje)	sefirota („na svoju sliku“) Bog stvori (<i>bara</i>) čovjeka	
<i>Ruah</i>	JECIRA (oblikovanje)	Bog oblikuje (<i>vajjicer</i>) „zemaljski prah“ (<i>ha'adamah</i> : glina) prema svojoj slici	Post 2,7
<i>Nefeš</i>	ASIJJA (činjenje)	Napravljen je čovjek koji treba nastaviti djelo Božje. Time je ostvarena nakana Božja da napravi čovjeka: “Učinimo (<i>na'ase</i>) čovjeka na našu sliku;“	Post 1,26 a

Najvišu razinu postojanja – Adam Kadmon, ne možemo sa sigurnošću nazvati *svijetom*. Pripada li to tijelo svjetla još uvijek čovjeku, pa bi upravo to bio onaj u knjizi *Postanak* spominjani prvotni čovjek – *Adam*?

Ne, u knjizi *Postanak* riječ je o *prvom* čovjeku (*Adam rišon*), a ne o praiskonskom čovjeku koji stoji u blizini Boga. Ali, kako bismo u tom slučaju nazvali razinu samog svijeta kojem pripada AK? Ta razina nije *En Sof*, tom riječju je označeno nešto bezgranično, neodredivo, neiskazivo, beskrajno. Zemaljski Adam je *otpali* Adam Kadmon ili AK udaljen od Boga. Čovjek, ovaj zemaljski Adam je biće stvoreno na „sliku i priliku Božju“; čovjek se može vratiti do svog stanja blizine Bogu, jer se može uzdizati na sve više razine svog bića (tijela i duše) koje su mu potencijalno dane, leže u njemu kao mogućnost):

ejdetičko tijelo (i duša *Ruah*), snagosno tijelo (i duša *Nešama*), logosno tijelo (i duša *Haja*), svjetlosno tijelo (i duša *Jehida*). Čovjek, da bi se ponovo uzdignuo do svog najvišeg stanja – Adam Kadmon, mora se uzdizati cijelim tijelom i cijelom dušom u ljubavi prema

Bogu (*v'kol levavka u v'kol nafšeka*, u molitvi „*Šema Jisrael*“). Pritom tijelo i duša nisu nekakvi odvojeni entiteti, nego su dva vida jednog te istog, cjelovitog bića čovjek (*adam*):

- a) više *unutarnji* vid – duša,
- b) više *vanjski* vid – tijelo.

IV. Dio: Praksa Adam Kadmona

9. Uvod u praksu Adam Kadmona

Praksa AK ima za svoje područje odnos čovjeka i Adam Kadmona. Načelno se može govoriti o tri vida te prakse:

1. Kabala praksa uzdizanja kroz sefirote do biti Božjih atributa: počam od svijeta *Asija* – asane i pranayama u duhu Kabale; preko *Jecira* – kontrola zlih poriva (*jecer hara*); *Beria* – život po vrlinama duše Nešama; *Acilut* – zazivanje Božjih imena i molitva (*t'fila*).
2. Teurgijski put²³ u kojem se *zazivaju* Božji atributi, i njihova konstelacija – Adam Kadmon, da uđu u naše tijelo te da očituju svoju snagu djelovanja.
3. Mističko sjedinjenje²⁴ ovog fizičkog tijela sa zamišljenim tijelom Adam Kadmona: zamišljamo i uživimo se u viziju poistovjećenja našeg tijela s „tijelom“ AK, na pr. zamišljamo da su naše ruke – ruke AK. Mistika je ujedno i jedno angažiranje u akciji:
 - a) Mistik najprije stvori jednu *ideju*, na pr. Adam Kadmona;
 - b) Zatim ju kroz intenzivnu meditaciju *interiorizira* (mentalno pounutrašnji) i time učini intimno relevantnom;
 - c) Zatim izvodi *akciju* u skladu s tako pounutrašnjenom idejom.

²³ Vidi Dodaci 11.5 Teurgija

²⁴ **Mistika** je poseban pristup spoznaji; mistik spoznaje na taj način da se ne odvaja od predmeta spoznaje, nego je u njega uključen; ono što on spoznaje neodvojivo je od njega samog.

Iz činjenice da se Božji atributi projiciraju se na tijelo Adam Kadmona može uslijediti praksa u kojoj će se dijelovi vlastitog ljudskog tijela doživjeti kao projekciju dijelova tijela Adam Kadmona.

9.1 Inicijacijska snaga AK kao arhetipskog simbola

Slika AK mogla bi biti ona regulativna ideja kao svijetlo ka kojem se kabalist uzdiže. AK je ono prvo koje izranja iz nediferenciranog *En Sof*, ali još nije očitovano kao svijet. On je sličnost Bogu, ali *Bogu* sličan²⁵, a ne čovjeku! AK je ta sličnost (*demut*) i nije slika *zemaljskog* čovjeka (Adam rišon), nego je zemaljski čovjek na neki način replika, projekcija iskonskog AK u svijetu Asija.

Ako bi se uspjelo ideju tako shvaćenog AK inicijacijski *usaditi* u duh tražitelja Kabale, tada bi to bio silan motor u prakticiranju Kabale. Tada bi se kabalist uspinjao kako po razinama *duše* tako i po razinama *tijela* –AK je najviša razina tijela jer je ono najfinija projekcija Boga u svijet manifestiranja. Kabalist bi u svojoj praksi stalno imao pred očima što je zapravo, u krajnjoj i najfinijoj instanciji, njegovo vlastito tijelo, pa i što je to najviša razina *zbilje* koja je najbliža Stvoritelju. Tada bi mu bila bliska misao da je Bog, u svakom trenutku, prisutan i djelatan u njegovu tijelu te da je jako važno *kultivirati* svoje tijelo i *uzdizati* ga na više razine.

Praksa na razini Adam Kadmona u znaku je očitovanja naravi AK koja se prikazuje kao mrežasta struktura početnih točaka emanacije Božjih atributa u sefirote, na nižim razinama svjetova. Temeljna tehnika, ili postupak, za mističku praksu tijela Adam Kadmona bila bi ova:

²⁵ Post 1,26: na'ase adam b'calmenu kidmutenu

Uzdignuti svoje *prirodno* tijelo do suobličnosti Adam Kadmonu koji je slika Boga time što je AK na neki način konstelacija (postav) Božjih atributa prije njihova emaniranja kroz svjetove (*arba olamot*). *Praksa* na razini AK u znaku je očitovanja naravi AK: mrežasta struktura početnih točaka emanacije Božjih atributa u sefirote, na nižim razinama svjetova:

Na razini svijeta *Acilut* AK se očituje u molitvi Bogu; na razini svijeta *Beria* AK očituje se u suhodu s Božjom snagom; na razini svijeta *Jecira* AK očituje se u slijedenju onih likova koji se nalaze u domeni dobra; na razini svijeta *Asija* AK očituje se u disanju koje osnažuje fiziološke sustave tijela i vitalizira dijelove tijela koji korespondiraju položaju sefirota u tijelu AK.

Tijelo AK sastavljeno od čistog svjetla (*Or En Sof*) i ne posjeduje nikakvo osjetilo; medij povezivanja s Bogom je *ljubav* u svojoj čistoći, dakle apsolutna predanost Bogu i prianjanje uza nj. Ta ljubav žudi za sjedinjenjem s Bogom i nestajanjem u Njemu – dakle apsolutna samozatajnost (*bitul*).

9.2 Simbol Adam Kadmona

Simbol treba predstavljati (reprezentirati: nanovo uprisutniti) i evocirati onu stvarnost koju reprezentira. Evociranje simbola AK trebalo bi nekako dozvati i uprisutniti samu narav Adam Kadmona. Da bi to uzmogao taj simbol mora imati nešto zajedničko s naravi AK, a to su tri momenta:

1. Zvuk – simbol treba u sebi sadržavati *zvučni* vid AK;
2. Dinamika – pokret ili naznaka pokreta koji na neki način imitira *kretanje snage* unutar Adam Kadmona;

3. Sliku ili vizualni vid AK, njegovu strukturu koja bi kao *slika* bila vjeran odraz unutarnjeg sadržaj – onog što čini bitnu narav AK.

Na primjer za sefira *Keter*:

Zvukovna komponenta: smisao koji se čuje i pokazuje u govoru; smisao koji „*odjekuje*“ u glavi kao Božje ime (*Ehje*)

Snagosna komponenta: govor koji se osjeća kao unutarnji pokret snage; izgovoriti riječi „vjera“ (*emuna*) kao neki pokret snage u tijelu (*unutarnjeg pokreta*)

Vizualna komponenta: pokret snage koji se predočuje i prikazuje kao slika. Predočiti neko uzvišeno biće kao *sliku* transcendiranja.

Simbol za *Adam Kadmon* podrazumijeva:

Ad 1) *Zvučni vid* simbola za AK bilo bi zvučno ime Boga = sva Božja imena u sefirotskoj konfiguraciji *Ec Hajim*;

Ad 2) *Dinamički vid* simbola sadržavao bi dinamičku povezanost onih mjesta iz kojih proistječu Božji atributi kroz sefirote.

Ad 3) *Vizualni vid* simbola za AK bio bi nekakav *dijagram* koji bi predstavljao mjesta na tijelu AK iz kojih proistječu Božji atributi te emaniraju kao sefiroti sve do odgovarajućih mjesta na ljudskom tijelu.

I, što bi onda bio simbol AK?

Mentalna slika, mentalni zvuk, mentalni pokret koji postoji u našoj duši dok intenzivno mislimo na AK. No, to bi opet trebalo *pretočiti* u neki fizički zvuk, u neki fizički pokret, u neku fizičku sliku koji bi spojeni zajedno činili simbol AK.

Kao što Bog nije osoba u ovosvjetskom smislu nego u *eminentnom* (ponajboljem, paradigmatičnom) smislu: *Bog* je osoba, a potom su ljudi osobe ukoliko na neki način sudjeluju u bitnoj

naravi toga što je osoba u eminentnom, dakle *Božjem* smislu. Tako ni Adam Kadmon nije čovjekolik u ovosvjetskom smislu, nego u eminentnom smislu – onom u Boga, pa je po toj *eminentnoj* čovjekolikosti i čovjek sam, na način replike, *čovjekolik*. Tako je AK na svom izvoru kao prvo očitovanje Božje biti, kada proistječe iz Beskraja (*En Sof*) – čovjekolik pa bi *vizualni* vid simbola AK bio poput lika čovjeka.

Tablica 7: Čovjekoliki razmještaj sefirota povezan s slovima Božjeg Imena JHVH

Glava JUD		Keter	
	Bina		Hokma
		Malkut	
Ruke HE	Gevura	Tiferet	Hesed
Trup VAV		Jesod	
Noge HE	Hod		Necah

Zvučni vid simbola Adam Kadmona bit će) ²⁶ mentalno izgovorena Slova Božjeg četveroslovnog imena (Šem Hameforaš JHVH).

Njegov *dinamički* (snagosni) vid bit će pokreti tijela povezani s slovima *Jud, He, Vav* i *He*, što se može uprizoriti kao slijedeća vježba disanja:

Slova	Faze disanja	Pokreti varijanta 1
<i>JUD</i>	Udah	Dlanovi skupljeni na tjemenu
<i>HE</i>	Zadržati dah	Ruke ispružene u stranu
<i>VAV</i>	Izdah	Saviti tijelo naprijed, u naklon
<i>HE</i>	Ne disati	Čučnuti
	Udah	ponovo se dignuti. Postaviti dlanove na tjeme itd.

9.3 Pregled svih vježbi za AK

1. Yoga-asane povezane sa sefirotima
2. Pranayama: Božja *imena* povezana s fiziološkim sustavima (6.3.1)
3. Kabala ples:
 - a) Pokreti tijela specifični za svaku pojedinu sefira
 - b) Mentalno se fokusirati (*kavvana*) na pripadno Božje ime
 - c) Usmjeriti pažnju na pripadnu vrlinu duše *Nešama*.
4. Meditacija: osvješćivati (*kavvana*) Božje *atribute* u odgovarajućim dijelovima tijela (6.4.3); Stati u klasičan *qigong* stav: malo raširene noge, opuštene leđa, ruke

²⁶ Specijalno, iz Tetragramaton izvedeno (ili: izvedena) imena.

zaobljeno stoje malo odmaknute od tijela. Koncentrirati se na određeni dio tijela i u njemu misliti, na način *kavvana*, pripadni Božji atribut, kako boravi u mom tijelu iscjeljuje ga i osnažuje

5. Kontemplacija

5.1 Kontemplirati uzdizanje *fizičkog* tijela kroz sve finije razine – tijelo čiste *forme*, tijelo *energije*, tijelo *govora* (Božja imena) – do tijela AK kao sastavljenog od samih biti Božjih atributa (*čovjekolika* je samo konfiguracija Atributa).

5.2 Kontemplirati sliku AK i projicirati tu sliku na vlastito tijelo:
Iznad glave osjećam uzvišenost AK.

Moja glava je glava AK: Ja mislim glavom Adam Kadmona.

Moja usta su usta AK: ja govorim njegovim ustima ili na moja usta govori AK.

Moje grudi su grudi AK: Ja dišem grudima AK.

Moje ruke su snažne kao ruke AK; desna ruka je ruka njegova milosrđa, lijeva ruka je ruka njegove pravednosti.

Zdjelica mojeg tijela je projekcija zdjelice tijela AK.

Moje noge su noge AK: desna noga je noga pobjede, lijeva noga je noga njegove slave.

Adam Kadmon je i nije tijelo, ali zamišljam ga kao tijelo (mitski pristup) da bih ga mogao projicirati na moje fizičko tijelo. Time jednu teorijsku kontradikciju nadilazim činom prakse.

10. Praksa na razini tijela

10.1 Kabalistička metoda spoznaje tijela

Soma (tijelo) i psiha su dva vida jedne te iste stvarnosti. Kad gledamo ruku tada je *soma* vid ono što vidimo izvana kao *tjelesnu* ruku; *psiha* vid je ono što se zbiva unutar ruke, a to je umno zbivanje snage ili umom rukovođena uporaba ruke.

Vanjski vid (*hevat hiconi*) ruke možemo spoznati na razini:

- b) duše *Nefeš* – gledajući ruku;
- c) duše *Ruah* – emocionalno doživljujući izgled ruke;

Unutarnji vid (*hevat pnimi*) ruke možemo spoznati na razini:

- a) tijela unutarnjeg pokreta – osjećajući kretanje snage;
- b) duše *Nešama* – smišljajući umni obrazac ponašanja, što se naziva vrlinom.

Bog stvara ruku čovjeku

Tablica 8

<i>A.K.</i>	Ruka AK je sefira <i>Hesed</i> , a to je emanacija Božjeg atributa milosrdne ljubavi (<i>Hesed</i>).
<i>Acilut</i>	Bog izgovara <i>riječ</i> za ruku ²⁷ , a što Bog izgovori to će postati <i>zbijskim</i> ; parafraziram <i>Post</i> 1,3: „I reče Bog: Neka bude ruka, i bi ruka.“
<i>Beria</i>	Bog izvodi <i>snagu</i> stvaranja ruke iz sebe samog; to što čini organsku tvar iz koje je ruka napravljena je zapravo Božja <i>snaga</i> uložena u stvaranje ljudske ruke.
<i>Jecira</i>	Bog izvodi iz sebe <i>oblik</i> za stvaranje ruke, onaj kojim će biti oblikovana prethodno iz Boga izvedena snaga.
<i>Asija</i>	Bog stvori živu ruku (u sklopu cijelog tijela).

²⁷ Čovjek ne zna, možda i ne može znati, *Božju* riječ za ruku.

Na koji se način gornji niz Božjeg stvaranja očituje u čovjeku kroz razine njegove *duše*?

Duša *Haja*, s pomoću tijela unutarnjeg govora, čuje Božju riječ za ruku²⁸. Duša *Nešama*, s pomoću tijela unutarnjeg pokreta, osjeća kretanje Božje snage u ruci pa to misaono osvješčuje. Duša *Ruah*, s pomoću tijela unutarnje slike, gleda čisti lik ruke i na to reagira emocijom. Duša *Nefeš* oživljava dijelove organskog tijela, pa tako i ruku:

a) oživljava desnu ruku tako da u njoj zaživi pripadni fiziološki sustav: koštani sustav.

b) oživljava lijevu ruku tako da u njoj zaživi kardiovaskularni sustav.

10.2 Kako utjecati na tijelo Adam Kadmona

Prva emanacija *En Sofa* je Adam Kadmon koji je konfiguracija Božjih atributa u obličju ljudskog tijela ili, artikulacija *Or En Sofa* u svjetlosno tijelo – AK, a sefiroti su kanali emanacije od AK do čovjekovog tijela. Deset sefirota su kanali istjecanja od pojedinih dijelova tijela AK kroz četiri svijeta do ljudskog tijela; na pr. iz grudiju AK istječe sefira *Tiferet* kroz:

- Vrlina duše *Nešama* – milosrdnost (*rahamim*);
- Duševnu moć duše *Ruah* – ravnoteža;
- Fiziološki sustav – mišićni;
- Dio tijela – grudni koš.

Po načelu „kako dolje tako i gore“ slijedi da djelujući na razini našeg tijela – *asanama* i *pranayamom*, djelujemo na svjetlosno

²⁸ To nije ni *sanskrtka* ni *hebrejska* riječ: ni „bahu“, ni „zeroa“; u Knjizi oblikovanja (*Sefer Jecira*) hebrejsko **slovo** koje odgovara ruci je **He**).

tijelo AK, na pr. kada radimo *Paščimotanasanu*²⁹ mi djelujemo na donji abdomen, ali i na odgovarajuće mjesto svjetlosnog tijela AK. Pri tom djelovanju ili aficiranju važi da što je tehnika Kabale suptilnija i na višoj razini svjetova (*olamot*) to dublje djelujemo na tijelo AK, tako da ona najviša praksa – molitva s *kavana* i *devekut* djeluju na najdublji sloj AK, a to je sama suština (*acmut*) En Sofa.

Tablica 9: Postupci djelovanja na tijelo AK

SVJETOVI i DUŠE	PRAKSA	u ČOVJEKU	Djeluje na ADAM KADMON
Asija <i>Nefeš</i>	1. Asane 2. Pranayama	Anatomija Fiziologija	Suptilno, svjetlosno tijelo AK
Jecira <i>Ruah</i>	3. Pratyahara	Duševne (emocionalne) moći	Čisti likovi u svjetlosnom tijelu AK
Beria <i>Nešama</i>	4. Lehagiv musari	Vrline duše <i>Nešama</i>	Pokreti Božjeg uma unutar snagosnog (= svjetlosnog) tijela AK
Acilut <i>Haja</i>	Zazivanje Božjih imena	Uzdizanje do čistih biti Božjih atributa	
	5. Molitva s <i>kavana</i>	Razgovor s Bogom	Božji govor u svjetlosnom tijelu AK;
AK <i>Jehida</i>	6. Devekut	Predanost volji Božjoj	Čisto Božje svjetlo <i>Or En Sof</i>

²⁹ Yoga-asana zvana „Sklopka“: u ležećem položaju, savijemo se naprijed tako da rukama dohvatimo prste nogu.

10.3 Asane u tijelu AK

Na koji se način putem asana osvješćuju sefiroti u tijelu? Što je to *asana* u yogi?

U *praksi Kabale* asana je usmjeravanje energije (*prane*) u onaj dio tijela koji odgovara korespondirajućoj *sefira*.

Postupak izvođenja yoga-asana:

Zauzmimo neki položaj (*asanu*) i pritom usmjerimo pažnju („mislimo“) na onu *sefira* koja odgovara onom dijelu tijela koji je angažiran dotičnom asanom. Na primjer, kad radimo *Bhuđangasanu* (poza kobre) tada ćemo misliti sefira *Hesed* za desnu ruku i sefira *Gevura* za lijevu ruku.

Kad radimo *Paščimotanasanu* („sklopka“) tada ćemo misliti sefira *Jesod* (za područje donjeg abdomena) i *Tiferet* (za grudni koš).

10.4 Pranayama u tijelu AK

Kad radimo asane mi ih tada koreliramo s AK, što znači: *radimo* asane i pritom *mislimo* odgovarajuća mjesta na AK, tj. sefirote. To bi trebalo primijeniti i na praksu pranayame: dakle, sâmo ritmičko i svjesno disanje treba korelirati s odgovarajućim fiziološkim sustavima; dakle ne samo *prizivati* sustave, nego u njima samima raditi pranayamu (kontrolirano i svjesno disanje). Kad radimo asane tada aktiviramo dio tijela koji korespondira danoj sefira; na primjer za sefira *Jesod* radimo *Bhuđangasanu*³⁰ koja dodatno aktivira

³⁰ Yoga-položaj koji oponaša uzdignutu kobru.

područje vezano uz sefira *Jesod*, a to je zdjelica. Analogno tome pri disanju treba aktivirati onaj – sada ne dio tijela, nego *fiziološki sustav* koji odgovara danoj sefira. Kako ćemo ga aktivirati?

Tako da pranayamu radimo unutar tog sustava, bilo da:

- a) najprije osvijestimo *sustav* i *udahnemo*,
- b) potom *izdahnemo* pa mentalno „uđemo“ u fiziološki sustav.

Konkretno, tehnika izvedbe može izgledati ovako:

UDAH: pomislimo sustav pa se *udišući* uzdižemo do sefira;

IZDAH: *izdišemo* i mislimo na sustav;

Na primjeru sefira *Hokma*:

- a) *Mislimo na* živčani sustav, potom *udišemo* do sefira *Hokma* (Božja mudrost; Božje Ime: *Jah*). Drugim riječima: mentalno se smjestimo u sustav ili tkivo – živčani sustav³¹;
- b) počnemo svjesno *izdisati* pa tako osviještenu energiju daha unesemo u živčani sustav.

Jedan od postupaka je uzdizanje duše od zazivanja Božjih Imena do uzdizanja u biti Božjih atributa (Božjih atributa u njihovim bitima). Nakon zazivanja Božjih *Imena* uzdižemo se do čistih biti sami *Atributa* postavljenih u čovjekoliku konfiguraciju znanu kao *Adam Kadmon*.

Povezati Božje ime s fiziološkim sustavom:

Udahnuti i zazvati Božje ime za određenu sefira;

Izdišući misliti pripadni fiziološki sustav i moliti Boga da ga iscijeli i osnaži.

Primjer za *Keter*:

Udahnuti i zazvati Ime *Ehje ašer Ehje*;

31 Alternativno: u njemu radimo pranayamu (ritam disanja i vizualiziranje toka prane u živčanom sustavu).

Misliti *dišni sustav* i moliti Boga pod specifičnim imenom da iscijeli i osnaži naš dišni sustav.

Osvješćivanje Božjih atributa u tijelu

Stati u klasičan *qigong* stav: malo raširene noge, opuštene leđa, ruke zaobljeno stoje malo odmaknute od tijela.

Koncentrirati se na određeni dio tijela i u njemu misliti, na način *kavvana*, pripadni Božji atribut, kako boravi u mom tijelu iscjeljuje ga i osnažuje. Ići redom od sefira Keter do sefira Malkut.

<i>Keter</i>	Iznad glave	Božja uzvišenost
<i>Hokma</i>	Desna hemisfera v. mozga	Mudrost
<i>Bina</i>	Lijeva hemisfera v. mozga	Umnost
<i>Hesed</i>	Desna ruka	Milosrdnost
<i>Gevura</i>	Lijeva ruka	Pravednost
<i>Tiferet</i>	Grudni koš	Ljepota i sklad
<i>Necah</i>	Desna noga	Pobjeda
<i>Hod</i>	Lijeva noga	Slava
<i>Jesod</i>	Spolni organ	Temelj i izvor svega
<i>Malkut</i>	Usta	Kraljevstvo

10.5 Vježba projiciranja Adam Kadmona na ljudsko tijelo

KETER: Na razni najvišeg užitka (blaženstva), a to je u Bogu koji ga u sebi sadrži kao inherentni atribut (*ta'anug*) pa ga otpušta iz sebe kroz četiri svijeta – sefira *Keter*.

Pažnju usmjeriti na vrh glave te živo u sebi predočiti otvaranje Transcendenciji i konkretne situacije užitka u vjeri i u volji predanoj Bogu.

HOKMA: Na razini mudrosti

Esencijal mudrosti proizlazi iz sefira *Hokma* koju Bog emanira iz sebe kroz četiri svijeta.. Pažnju usmjeriti na desnu polutka mozga gdje je centar *holističkog* mišljenja, i živo predočiti mudro djelovanje mudraca, njihove mudre izreke, držanje u teškim situacijama.

BINA: na razini razuma

Razum je inherentan samom Bogu; On ga sadrži u sebi te ga iz sebe emanira kao sefira *Bina*.

Pažnju usmjeriti na lijevu polutku mozga gdje je centar *analitičkog* mišljenja, i živo predočiti razumne radnje i razumne govore ljudi.

HESED: na razini ljubavi

Bog je ljubav; svoj atribut ljubavi Bog emanira kao sefira *Hesed* (ili *Gedula*).

Pažnju usmjeriti na desnu ruku koja je alegorija davanja u ljubavi, i živo predočiti konkretne događaje i doživljaje ljubavi u svijetu *Asija*.

GEVURA: na razini pravednosti

Najviša pravednost je u Boga; *Bog* je pravednost. Taj svoj atribut on izvodi kao sefira *Gevura/ Din*.

Pažnju usmjeriti na lijevu ruku koja je alegorija odlučivanja u pravednosti i živo predočiti situacije razdjeljivanja dobra od zla; pravde od nepravde – to je sud koji se sprovodi snagom (silom pravosuđa)

TIFERET: na razini sklada i ljepote

Bog je najviši sklad i ljepota koju iz sebe emanira kao sefira *Tiferet*.

Pažnju usmjeriti na grudni koš i živo predočiti kao sklad i ljepotu pojava u svijetu. Na ljudskom tijelu kao ljepotu skladnog

funkcioniranja krvotoka i disanja, te na ljepotu i snagu mišićnog sustava.

NECAH: na razini pobjedonosnosti

Bog je onaj koji uvijek pobjeđuje; svoj atribut pobjedonosnosti emanira iz sebe kao sefira *Necah*.

Pažnju usmjeriti na desnu nogu koja je alegorija pobjedonosnog hoda u konkretnim situacijama pobjede; suočiti se sa situacijama pobjede drugih ljudi, i vlastitih pobjeda.

HOD; na razini Božjeg svjetla

Svjetlo je inherentno samom Bogu: *Bog* je svjetlo! Svoj atribut Bog emanira kao sefira *Hod*. Pažnju usmjeriti na lijevu nogu koja je alegorija Božje slave.

JESOD: na razini temelja sveg života

Svaka utemeljenost je u Bogu, on je pravi temelj svemu, najčvršći je temelj svem postojećem. Taj svoj atribut Bog izdvaja iz sebe i otpušta van sebe kao sefira *Jesod*.

Pažnju usmjeriti, u smislu podizanja energije, na spolne organe kao na izvor reprodukcije života i na temelj održavanja života kroz produženje vrste.

Svako biće treba imati svoj temelj da bi bilo stabilno, *utemeljeno*; na pr. svaka biljka ima *korijenje*, kuća *temelje*, čovjek čvrsto opstoji kroz slijed naraštaja.

MALKUT: na razni Božjeg kraljevstva

Bog je najviše bogatstvo, on jest samo bogatstvo i u njemu je ono najveće; stoga je on kralj svemu, svemu vladar. Svoj atribut kraljevanja Bog izvanjštuje iz sebe kao sefira *Malkut* i kraljevstvo.

Pažnju usmjeriti na usta koja su kontakt, preko probavnog trakta, sa zemljom, izvorom sveg bogatstva postoje bogati ljudi, bogate kuće, bogati i raskošni vrtovi, bogate knjižnice, bogate

države. Usta su i mjesto artikulacije govora kao medija komunikacije s okolinom.

10.6 Vježba Ec Hajim

U stojećem stavu, malo razmaknute noge savijene u koljenima (kao u *qigong* stavu), ostati oko 30 sek.

Osjećati noge tako da u *desnu* nogu mentalno projiciramo³² sefira *Necah* (Božji atribut pobjede) a u *lijevu* nogu sefira *Hod* (Božji atribut slave). Ruke opuštene uz tijelo.

Dlanove postaviti ispred zdjelice (mentalno projicirati sefira *Jesod* (Božji atribut Biti-temelj-svemu). Ostati tako neko vrijeme (oko 30 sek) a potom uzdizati ruke, dlanovi klize uz grudni koš, do sredine grudnog koša; mentalno projicirati sefira *Tiferet* (Božji atribut sklada i ljepote) i zadržati oko 30 sek.

Ispružiti ruke u stranu: u *desnu* ruku mentalno projicirati sefira *Hesed* (Božje milosrđe), u *lijevu* ruku sefira *Gevura* (Božja pravednost). Energično istegnute ruke i ostati u položaju oko 30 sek. Potom vratiti ruke tako da dlanovi stoje uz grudni koš, ali ga ne dodiruju.

Podizati ruke, dlanova uz tijelo do razine ustiju i ostaviti ih jedan iza drugoga (bez dodirivanja); mentalno projicirati (u trajanju oko 30 sek) sefira *Malkut* (Božji atribut kraljevanja).

Nastaviti podizati ruke uz lice do razine sljepoočnica; na *desnu* stranu mentalno projicirati (*lihakrin nafšit*) sefira *Hokma* (Božja mudrost), na *lijevu* stranu sefira *Bina* (Božji um) u trajanju oko 30 sek.

Podignute ruke iznad tjemena glave, dlanova okrenutih nebu; mentalno projicirati (*lihakrin nafšit*) sefira *Keter* (Božja uzvišenost).

³² Hebr: **lihakrin nafšit**

Nakon toga spustiti ruke, dlanovi idu uz prednji dio tijela (usta, grudi, abdomen) do područja zdjelice i tamo ih zadržati oko 1 minute. Potom mentalno projicirati sefira *Jesod* u područje zdjelice, sefira *Tiferet* u područje grudiju, sefira *Malkut* u područje ustiju, sefira *Keter* u prostor iznad tjemena glave.

11. Ispravno življenje

11.1 Kontrola zlih poriva (*jecer hara*)

Orijentacija svih osjetila u smjeru *jecer hatov*.

Koliko štete može čovjeku u životu nanijeti slijeđenje zlih poriva spoznali su i Kabalisti. Oni su, čak što više, razradili praksu nadvladavanja zlih poriva. Ova se praksa smješta u svijet *Jecira*, a to je svijet čistih likova što ih gleda duša *Ruah*. Duša *Ruah* reagira emocionalno na viđene likove – oni se njoj sviđaju ili su joj odbojni, i takva reakcija duše *Ruah* je jako važna, jer služi kao pokretač daljnjeg čovjekovog djelovanja, naime:

- ako se duši *Ruah* sviđaju likovi koje gleda, tada oni postaju čovjeku (kao cjelovitom biću) privlačni, tj. *privlačit će ga na određene radnje iako se one ne bi smjele vršiti*.

- ako se duši *Ruah* ne sviđaju likovi koje gleda tada oni postaju odbojni čovjeku kao cjelovitom biću, *odbijaju ga od vršenja određenih radnji iako se one moraju vršiti*.

Dakle, sviđanje ili nesviđanje može dospjeti u sukob s moralnim vidom neke radnje. Na pr. čovjeku se sviđa izgled tuđeg automobila, on je njemu emocionalno privlačan, ali to nije opravdani razlog da on sebi, protuzakonito *prisvoji* taj auto. Ili, drugi primjer, mladom čovjeku može biti privlačan lik neke djevojke, ali on mora u sebi zatomiti taj osjećaj sviđanja, jer je ta djevojka, recimo, zaručena za njegovog prijatelja, ili sl. Takav poriv na djelovanje koje može uroditi zlim posljedicama, ima u židovskoj etičkoj tradiciji svoje ime, a to je: *jecer hara*³³, u prijevodu zao poriv.

Zbog toga je potrebno, da bi se izbjeglo zlo, odustati od djelovanja vođenog zlim nagonom (*jecer hara*); štoviše, potrebno je stalno podčinjavati zle porive u sebi, nadvladavati ih.. U praksi yoge

³³ hebr. *ra*: zao; hebr. *tov*: dobar

govori se o *pratyahari* koja označuje izvlačenje psihičke energije iz domene (objekta) osjetila. Po analogiji, u Kabali *pratyahara* će označavati izvlačenje psihičke energije iz domene *zlih* poriva (*jecer hara*) te njeno preusmjeravanje u domenu *dobrih* poriva (*jecer hatov*). Takvu ćemo praksu nazvati: *lehaknia jecer hara*. To treba primijeniti na sve sefirote i njima odgovarajuće duševne usmjerenosti. Dajemo tabelarni pregled u kojem je vidljivo na koji način treba odvući pažnju od *jecer hara* i usmjeriti ju na *jecer hatov*:

Tablica 10

<i>Sefira</i>	<i>od Jecer hara</i>	<i>do Jecer hatov</i>
<i>Keter</i>	odvući pažnju od negativnog vida duševne moći – u ovom slučaju od tupe pospane i <i>otupjele</i> svijesti,	do prave <i>transcendirajuće svijesti</i>
<i>Hokma</i>	odvući pažnju od negativnog vida duševne moći – u ovom slučaju od vrijednosno <i>dezorijentiranog</i> pogleda na stvarnost,	do pravog <i>cjelovitog (holističkog) uvida</i>
<i>Bina</i>	odvući pažnju od negativnog vida duševne moći – u ovom slučaju od potpune <i>raštrkanosti</i> mišljenja, njegove izgubljenosti u detaljima,	do korisnog <i>analitičkog pristupa</i>
<i>Hesed</i>	odvući pažnju od negativnog vida duševne moći – u ovom slučaju od <i>rasipnog</i> davanja,	do razumnog <i>davanja u ljubavi</i>
<i>Gevura</i>	odvući pažnju od negativnog vida duševne moći – u ovom slučaju od škrtosti i prevelike <i>strogosti</i> ,	do stava <i>pravednosti</i>
<i>Tiferet</i>	odvući pažnju od negativnog vida duševne moći – u ovom slučaju od popuštanja i <i>davanja prednosti</i>	do <i>uravnoteženog pristupa obima</i>

	jednom od sefirota: <i>Hesed</i> ili <i>Gevura</i> ,	
<i>Necah</i>	odvući pažnju od negativnog vida duševne moći – u ovom slučaju od <i>tvrdoglavog</i> nastojanja „glavom kroz zid“,	do <i>hrabrog</i> svladavanja prepreka.
<i>Hod</i>	odvući pažnju od negativnog vida duševne moći – u ovom slučaju od <i>prebrzog sustajanja</i> ,	do <i>ozbiljne ustrajnosti</i>
<i>Jesod</i>	odvući pažnju od negativnog vida duševne moći – u ovom slučaju od <i>hedonističke samoživosti</i> ,	do <i>istinskog sebezobiljenja</i>
<i>Malkut</i>	odvući pažnju od negativnog vida duševne moći – u ovom slučaju od <i>tupe bezobzirne nametljivosti</i> ,	do <i>smjernog ponašanja i pozitivnog utjecaja</i> na bližnje

11.2 Život u vrlinama duše *Nešama*

Ova se praksa smješta u svijet stvaranja – *Beria*, a to je svijet događanja Božje snage.

U svijetu postoji kretanje snage koja u krajnjoj instanci dolazi od Boga, pa možemo govoriti o dinamici *Božje* snage. Ta dinamika može često biti turbulentna, i snažno pobuditi energijski ustroj čovjeka koji je, to dobro znamo, snagosno biće. Duša *Nešama* koja korespondira svijetu *Beria* – u kojemu se zbiva kretanje (Božje) snage, osjeća djelovanje snage na čovjekovo tijelo, jer je ona sama jedna od sastavnica jedinstvenog sklopa duše i tijela. No, duša *Nešama* je po svom bitnom određenju umna, *misleća* duša (u Aristotela: *dianoetike psyhe*); u čemu se sastoji umnost duše *Nešama* ako ne u tome da umno reagira na događaje u svijetu;

takve umne, umom osmišljene reakcije na kretanje snage u svijetu ja zovem vrlinama, zapravo u tome vidim pravi *smisao* vrline. Koje su to vrline?

Prema učenju kabaliste Yitzchak Ginsburgha za svaku sefira postoje određeni atribut duha – što ja zovem vrlinama:

Tablica 11

Sefira	Božji atribut	atribut duha, odnosno: vrлина
<i>Keter</i>	Božja uzvišenost	<i>emuna</i> : vjera <i>ta'anug</i> : blaženstvo <i>racon</i> : volja
<i>Hokma</i>	Božja mudrost	<i>bitul</i> : samozatajnost
<i>Bina</i>	Božji um	<i>simha</i> : radovati se stalno
<i>Hesed</i>	Božja ljubav	<i>ahava</i> : ljubav
<i>Gevura</i>	Božja pravednost	<i>jira</i> : strahopoštovanje pred Bogom
<i>Tiferet</i>	Božja ljepota	<i>rahamim</i> : milosrdnost
<i>Necah</i>	Božja pobjeda	<i>bitahon</i> : povjerenje (u Boga)
<i>Hod</i>	Božja slava	<i>temimut</i> : iskrenost
<i>Jesod</i>	Božji temelj	<i>emet</i> : istinoljubivost
<i>Malkut</i>	Božje kraljevstvo	<i>šiflut</i> : poniznost

Ukoliko smo prethodno primijenili praksu *lehaknia jecer hara* (nadvladavanje zlog poriva), tada smo učinili prvi korak u smjeru dobrog djelovanja (djelovanja k dobru) – suočili smo se s *vizualnim* vidom događaja/pojava koji nas je mogao odvesti u lošem smjeru, u smjeru zla. U praksi *lehagiv musari* suočujemo se sa *snagosnim* (energijskim) vidom događaja, koje duša *Nešama* nadvladava tako što traži umni odgovor na vanjske događaje, kratko rečeno: reagira vrlinom.

12. Meditacije o Adam Kadmonu

12.1 Ono Jedno kao izvor svega

Što je ono *Jedno* u Kabali iz čega sve izvire i u čemu čovjek treba biti utemeljen da bi dobro živio u ovom svijetu?

To je *En Sof* – ono bezgranično što u sebi sadrži sve potencije; u Kabali su te potencije određene kao Božji atributi u stanju prije manifestiranja kroz svjetove (od *Acilut* do *Asija*). Prva njihova manifestacija su Atributi u njihovim čistim *bitima* i od ljudskog uma predstavljeni u nekoj antropomorfnj konfiguraciji, dakle *nalik čovjeku* pa otuda ime toj konfiguraciji – Adam Kadmon (iskonski, primordijalni čovjek). Možda je upravo AK onaj idealni uzor do kojeg bi se trebalo uzdizati i utemeljen u njemu sprovođiti život u svijetu *Asija*. AK se predstavlja u Kabali kao ljudsko biće u *najuzvišenijem* smislu, a da tek konfiguracijom Božjih atributa naliči čovjeku i ničim više, jer AK nije nikakvo živo, organsko biće (nema ni anatomiju ni fiziologiju živog bića čovjek!). Interesantno je pogledati odakle naziv Adam Kadmon u Bibliji. Kad Bog izgovara riječi u knjizi *Postanka* 1,26:

„Načinimo čovjeka na našu sliku sebi slična.“ U izvorniku:
Na'ase adam b'calmenu kidmutenu.

Ne slijedi nužno, ali upada u oči to da se u izvorniku nalaze riječi *adam* i slova *kdmn* u riječi *kidmutenu*.

Ovaj svijet kao vidljivi, fizički svijet u kojem bića djeluju jedno na drugo jest Božje tijelo³⁴, pod vidom *činidbe*, i zove se *Asija* svijet;

³⁴ U **vedanti** se govori o svijetu kao tijelu Božjem (*Išvara*), tako je ovaj vidljivi fizički svijet grubo tijelo (*sthula šarira*) Išvare i zove se *Virat* (*Vaišvanara*); ovaj svijet pod vidom *sukšma šarira* je tijelo Išvare i naziva

Ovaj svijet kao prostor čistih likova (*idea*) jest Božje tijelo, pod vidom *forme*, i zove se Jecira svijet;

Ovaj svijet kao prostor kretanja Božje snage jest Božje tijelo, pod vidom *snage*, i zove se svijet Beria;

Ovaj svijet kao prostor djelovanja logosa (logosnosti i izgovora logosa) jest Božje tijelo pod vidom *govora*, i zove se svijet Acilut;

Ovaj svijet kao prostor konfiguriranja čistih *biti* Božjih atributa jest Božje tijelo pod vidom naličnosti čovjeku³⁵, i zove se Adam Kadmon.

12.2 Zaborav naše nebeske naravi

Nije *iluzija* kad za sebe mislimo da smo potekli od Adam Kadmona, nego je mrak *neznanja*³⁶ to da sebe ograničujemo na ovozemaljsko, organsko biće. U svojem najvišem određenju čovjek je *duhovno* biće koje prolazi kroz iskustvo *zemaljskog* života u fizičkom tijelu. U svojoj biti čovjek (hebr: Adam) je *Adam Kadmon* kakvog ga je Bog stvorio u samom početku stvaranja³⁷. To prvo čovjekoliko biće – Bog pod prividom čovjekolike konfiguracije svojih atributa, to biće doživljava *pad* u fizički svijet³⁸. Pad je u biti *otpad* od vjernosti Bogu, jer Adam (i Eva) *nisu poslušali* Božju zapovijed da

se Hiranyagarbha (*Taidasa*); ovaj svijet pod svojim najfinijim vidom je kauzalno tijelo (*karana šarira*) Išvare i naziva se Maya.

³⁵ A zapravo čovjekove sličnosti Stvoritelju koji kaže: *Stvorimo čovjeka na našu sliku sebi slična*. (Post 1,26)

³⁶ U hinduističkoj filozofiji poznato kao *avidya* (neznanje) i *mula-avidya*.

³⁷ Post 1,26: na'ase **adam** b'calmenu **kidmutenu** (Stvorimo čovjeka na svoju sliku, sebi slična) – to je Adam Kadmon, Bog u svom prvom manifestiranju kao čovjekolika konfiguracija (složaj) Božjih atributa u njihovim čistim bitima.

³⁸ Post 3,7: Oboje otkriju da su **goli**, tj. da imaju fizička tijela, jer inače ne bi mogli znati da su goli.

ne jedu s drveta spoznaje dobra i zla³⁹. Adam nije *znao* da je u svojoj biti sličan Bogu (da je Adam *Kadmon*), to ni danas čovjek ne zna pa sebe doživljava kao ovo-tu-zemaljsko biće (Adam *rišon*). Svoju narav čovjek ne misli kao naličnu Božjoj naravi, nego vidi sebe kao ograničeno organsko biće koje je slično ostalim živim stvorenjima⁴⁰.

12.3 Kontemplacija AK kroz svjetove

Na početku Kabala kontemplacije osvijestimo ovo tu fizičko tijelo, tijelo koje percipiramo fizičkim osjetilima: vidimo ga, dodirujemo ga, osjećamo njegove pokrete, njušimo ga, ...To je fizički čovjek *Adam rišon*.

Viša razina bi bilo tijelo koje bi bilo sam oblik ili čisti lik – čista netvarna struktura kao obličje (vidljivo tek unutarnjim gledanjem) mojeg, fizičkim okom vidljivog tijela. Postoji li uopće čisti lik, a da nije uobličenje neke *tvari*? Bi li to bi bio lik trokuta kojemu se crtane stranice stanjuju u beskonačnost? Trokut čije stranice čine nizovi atoma (na pr. vodika: H-H-H-H-) ostaje trokut iako nevidljiv na makro-razini. Trokut čije bi stranice bile niz subatomske čestice: proton-proton-proton-... ostao bi i nadalje trokut; ispisan kao niz kvanta, i dalje bi bio trokut. Na kraju, ispisan tako da sam *um*⁴¹ urezuje (gravira⁴²) njegove stranice u beskrajno finom polju bitka – što bi to bilo?

Na sličan način, umom ugravirana slika ljudskog tijela u temeljnoj razini bitka (u Božjem umu) – možda je to ono što tražimo: tijelo čistog lika, ili *čisti lik tijela AK*, u tijelu *unutarnje slike*.

³⁹ Post 2,16-17: Sa svakoga stabla u vrtu slobodno jedi, ali sa stabla spoznaje dobra i zla da nisi jeo!

⁴⁰ Samo što je od njih puno inteligentnije!

⁴¹ Mislim pritom na *Božji* um!

⁴² *Sefer Jecira* (Knjiga oblikovanja) govori kako Bog urezuje slova.

Još viša razina bi bilo tijelo kao sama energija (ne tvar!) bez vidljive vanjske forme; to je energija koja pridolazi (Bog ju iz sama sebe predaje) izričaju (iz-govoru) ljudskog tijela kako je izgovoreno od Boga.

Ta *energija* oblikovana je Božjom *riječi* za ljudsko tijelo. Onako kako je Bog izgovorio ljudsko tijelo, riječima tog govora pridolazi, zapravo sam Bog pridružuje svoju snagu, u svijetu *Beria*. To je tijelo *sprega Božjih slova* za tijelo (recimo: mem-alef-šin) i energije, tj. *Božje snage* investirane u ta ista slova. To je tijelo dinamike Božje snage određeno prirodom slova Božjeg govora kojima je izgovoreno ljudsko tijelo. To je tijelo *snage* Božjeg govora ili, tijelo *pokreta* određeno slovima Božjeg govora –tijelo koje zovem: tijelo *unutarnjeg pokreta*. To je tijelo AK kao kretanje *snage* određeno Božjim izgovorom tijela (u *Sefer Jecira* to su slova konstitutivna za pojedine dijelove tijela, na pr. *mem* za abdomen, *alef* za grudi, *šin* za glavu).

Slijedeća viša razina bi bilo *tijelo AK kao prostor Božjeg govora* tijelo koje se sastoji od samih *riječi* Božjeg govora, koje predstavljaju artikulaciju Božje volje da u svojoj ljubavi stvori čovjeka. To je tijelo *unutarnjeg govora* u kojem čovjek može čuti Božji govor, pod pretpostavkom da se uzdigne do duše *Haja*.

I, na kraju *tijelo AK kao „slika“ samog Boga*, zapravo prostorni razmještaj Božjih atributa koji podsjeća na topologiju ljudskog tijela.

12.4 Simbol za AK

Simbolizira se smisao, a to je nutarnji doživljaj biti i svrhe samog bića. Ako se *bit* AK što čini njegov smisao, može čuti u duši kao mentalni govor, onda taj isti govor može postati artikuliran u riječi koje se mogu čuti.

Božja namisao (namjera) za nešto je najviši smisao (namisao => smisao). Božja namisao dana je kao Božji govor: „Stvorimo čovjeka na našu sliku sebi slična.“ Možda je sama riječ kojom Bog stvara ujedno i *simbol* za smisao, jer Boža riječ je izgovor same *stvari*, njome će ona biti stvorena⁴³. Zato, možda riječ „Adam Kadmon“ nije tek arbitrarni označitelj nego u sebi sadrži *narav* Adam Kadmona?

To važi na razini svijeta *Acilut*: riječi „Adam“ i „Kadmon“ čine AK u (Božjem) *govoru*; zbiljski AK je *ostvareni* govor o AK. Na razini svijeta *Asija*, ovo fizičko tijelo je pravi simbol za AK, jer se u zbiljskom fizičkom tijelu očituje najviši smisao AK, ono je izraz i tjelesni bitak same biti AK.

Tijelo je zemaljsko ozbiljenje Adam Kadmona; njime i u njemu živi AK. Svaka pojedina funkcija fizičkog tijela predstavlja očitovanje najvišeg smisla te iste funkcije na razini AK, na pr.:

Desna ruka (fizičkog) tijela je simbol milosrdne ljubavi AK;

Desna noga je simbol Božjeg atributa pobjede smještenog na „tijelu“ AK.

Nema, dakle, jednostavnog zvučnog simbola (poput *mantra* u hinduizmu) koji bi predstavljao Adam Kadmona; postoji samo artikulirane vježbe unutar Kabala prakse u kojima se traži uzdizanje na sve više razine duše i određena praksa na tim razinama. Dajemo prikaz tablicom:

⁴³ Obrazac u knjizi *Postanak*: I reče Bog, i bi tako.

13. Adam Kadmon – kontemplacija, molitva, erotika

13.1 Ritual za Adam Kadmona

Trebalo bi izraditi neki ritual šovanja prave prirode čovjeka koja je Adam Kadmon. U Kabali to bi značilo šovanje svih Božjih atributa na način rituala – iako Bog nije svodiv na svoje Atribute (Atributi nisu Bog), ali Bog je prisutan u svojim atributima i slaveći Božje atribute mi slavimo nedohvatljivu i bezgraničnu cjelinu Boga (*En Sof*). Forma u Kabali pod kojom treba slaviti Boga je lik Adam Kadmona koji je antropomorfna konfiguracija Božjih atributa na samom početku njihova izranjanja iz *En Sofa* te pojavljivanja u svijetu *Acilut*. Štujući AK ne klanjamo se ograničenom biću, nego *Bogu*. To šovanje treba nastaviti u življenju po onim vrednotama koje su sadržane u Božjim atributima: uzvišenost, mudrost, razboritost, milosrdnost, utemeljenost u Bogu kao izvoru sveg života, vjerno podaništvo u Božjem kraljevstvu. Različita stanja *En Sofa* mogla bi se simbolizirati stanjima Atributa što onda daje sliku Adam Kadmona:

- a) Stanje uzvišenosti simbolizirati krunom (*Keter*) na tjemenu AK;
- b) Stanje mudrosti (*Hokma*) simbolizirati *desnom* polutkom mozga AK;
- c) Stanje intelekta (*Bina*) simbolizirati *lijevom* polutkom mozga AK;
- d) Stanje milosrdne ljubavi (*Hesed*) simbolizirati *desnom* rukom AK;
- e) Stanje stroge pravednosti (*Gevura*) simbolizirati *lijevom* rukom AK;
- f) Stanje sklada i ljepote (*Tiferet*) simbolizirati grudima AK;

g) Stanje pobjedonosnosti (*Necah*) simbolizirati *desnom* nogom AK;

h) Stanje slave Božje (*Hod*) simbolizirati *lijevom* nogom AK;

i) Stanje utemeljivanja (*Jesod*) i biti-izvor-života simbolizirati donjim abdomenom (zdjelicom) AK;

j) Stanje kraljevanja (*Malkut*) nad svime simbolizirati ustima AK.

k)

Dakle, iz *En Sof* izranjaju Božji atributi i formiraju tijelo AK; *mitsko* tijelo AK projicira se⁴⁴ na čovjekovo *fizičko* tijelo.

Viziju slijede rituali⁴⁵ili obredne radnje. Da bi vizija AK bila djelotvorna za čovjeka, na pr. u iscjeljivanju, potrebno ju je pretočiti ili zaodjenuti u:

1. *Priču* koju svi mogu razumjeti (jer ne upotrebljava jezik stručnjaka), i u

2. takve *radnje* kojima se *ono sveto* (sakralno) u mitu na neki način uprisutnjuje u sadašnjem vremenu i prostoru. To mogu biti tjelesni pokreti i disanje kao izraz mističkog uprisutnjenja AK u ljudskom tijelu.

Prvi primjer: viziju AK kako hodi ovim svijetom pretočiti u ritualno hodanje:

a) Mentalno uprisutniti noge AK u prostoru čovjekovih nogu;

b) Tada AK hoda čovjekovim nogama i polučuje pobjedu (desna noga – *Necah*) te širi svoju slavu (lijeva noga – *Hod*).

⁴⁴ *Ontološki*, zbiljski; *psihološki*: snagom kreativne vizualizacije.

⁴⁵ Stanovište E.B. Taylor u **Segal, Robert A** (2004). *Myth: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford UP, str 63.

Drugi primjer: viziju AK utemeljuje i održava život pretočiti u:

- a) Mentalno uprisutniti zdjelicu AK u prostor čovjekova tijela (donji abdomen);
- b) Tada energiju zdjelice (spolnog sustava) uzdignuti u prostor glave te širiti u beskraj svemira s intenzivnom namjerom (u Kabali: *kavana*) da se sva živa bića uzdignu do svoje prave istine i postignu sebe-ozbiljenje.

Treći primjer: viziju kako AK ostvaruje sklad i ljepotu u svijetu pretočiti u ritual:

- a) Svoje grudi doživjeti (uživjeti se u) kao grudni koš AK u kojemu se ostvaruje sklad i ljepota;
- b) Snažno i duboko disati grudima prožetim sviješću sklada i ljepote.

13.2 Svijet i duša

Je li moguće temeljni uvid: logos duše istovjetan je logosu svijeta⁴⁶, pretvoriti u magijsko djelovanje? Toliko se udubiti, spustiti u dubinu duše, *njezin* logos da u toj dubini mogu motriti logos *svijeta* – onoga koji iz same dubine postojanja upravlja svim događajima svijeta. Ponavljati često riječi formule dok se ne usjeku u svijest (postanu „reljef duše“) i stvore ne samo *smisao* koji logički razumijem, nego i jedan *štimung*, jedno određeno *zvučanje* poput mantr. U dubini duše imati viziju *Adam Kadmona*, da bi se i sam svijet i sva bića u svijetu promatrala u svom temelju, u svojoj veličanstvenoj pravoj prirodi, da bi se u svima njima gledao – *Bog* u

⁴⁶ Heraklit: Fr.D115“Duši je svojstven logos“ i Fr D45...“Granice duše nećeš spoznati ma kojim god putovima hodio, tako dubok logos ima.“

svojoj najfinijoj manifestaciji čistih biti svojih atributa: *Adam Kadmon* (*Bog* u istovjetnosti s *dušom*).

Jedan od postupaka je uzdizanje duše od zazivanja Božjih Imena do uzdizanja do biti Božjih atributa (Božjih atributa u njihovim bitima). Nakon zazivanja Božjih *Imena* uzdižemo se do čistih biti sami *Atributa* postavljenih u čovjekoliku konfiguraciju znanu kao *Adam Kadmon*.

Teurgija⁴⁷ se sastoji u tome da se na, magijski način, dozove (ili prizove: hebr. *I'vakeš*), učini da se spusti viđeni smisao (Božja nakana) u kontempliranu *pojavu/biće*.

ONO BOŽJE => POJAVA:

Božju pobjedonosnost dozvati u moju desnu nogu.

Meditacija se sastoji u tome da u nekoj pojavi ili biću kabalist vidi (*lir'ot*) Božji *smisao* (Božju *volju* da stvori to-i-to biće), na primjer da u nekom dijelu ljudskog tijela vidi odgovarajući Božji atribut:

U desnoj nozi vidjeti Božju pobjedonosnost (*Necah*).

Predložak za meditaciju

Gledati desnu nogu na svom tijelu,

Gledati kroz nju i ugledati (u duhu *vidjeti*),

Čuti u sebi: „Aha, to je konkretna pojava Božje pobjedonosnosti (*necah*)!“

Kroz svoju nogu, u njoj *vidjeti* da Bog pobjeđuje u svemu.

⁴⁷ Vrsta magije, vjerovanje da čovjek pomoću različitih rituala može zadobiti moć nad duhovima i bogovima i da ih može koristiti u nadnaravne

svrhe. grč. theourgía: čaranje \simeq theos: bog + érgon: rad, posao

13.3 Praksa kontemplacije (*hitbonenut*) AK

Kontemplirati sliku AK i mentalno projicirati tu sliku na vlastito tijelo:

Nad svojom glavom osjećam *uzvišenost* AK.

Moja glava je glava AK: Ja *mislim* mozgom Adam Kadmona.

Moja usta su usta AK: ja govorim njegovim ustima ili na moja usta govori AK.

Moje grudi su grudi AK: Ja *dišem* grudima AK.

Moje ruke su snažne kao ruke AK; desna ruka je ruka njegova *milosrđa*, lijeva ruka je ruka njegove *pravednosti*.

Zdjelica mojeg tijela je projekcija zdjelice tijela AK.

Moje noge su noge AK: desna noga je noga *pobjede*, lijeva noga je noga njegove *slave*.

Adam Kadmon *je* i *nije* tijelo, ali zamišljam ga kao tijelo (mitski pristup) da bih ga mogao projicirati na moje fizičko tijelo. Time jednu teorijsku *kontradikciju* nadilazim činom prakse.

Mit je vizija u duhu (postanka svijeta i bogova, naroda i sl.) koja se zaodijeva u *priču* složenu od riječi svakodnevnog govora; moja vizija Adam Kadmona je: beskrajno rasprostiranje u čitavom kozmosu antropomorfne konstelacije Božjih atributa u njihovim čistim bitima.

13.4 Molitva (*t'fila*) Adam Kadmonu

Paradigmatična praksa zbiljske vjere je molitva. Molitva je otvorenost dinamičnom zbivanju najviše Snage, koja je neki *Tko* - Bog, i u suhodu s tom Snagom. Molitva se sastoji u obraćanju u vjeri toj najvišoj Snazi, u razgovoru s njom kao živućim subjektom (*Tko*-biti) - osobom (u eminentnom smislu). Ako je vjera (*emuna*) jedno prepuštanje i otvorenost događanju najviše Snage - moment

pasivnog prihvaćanja i pomirenosti s onim što Snaga hoće, s njezinom voljom (*racon*), onda se molitva sastoji u nekom ulaženju u prostor Snage, jednom tihom približavanju, primicanju Snazi s namjerom da joj se nešto *predloži*; molitva je smjerno podastiranje zahtjeva, molbe, sugestije vlastite volje u smislu "Bože, ja bih htio to-i-to ako je to u skladu s Tvojom voljom". Ako je Bog *govor* (Logos), onda je upravo sam govor onaj medij u kojem se s Bogom susrećemo kroz:

- a) njegov *nagovor*
- b) naš *odgovor* Bogu
- c) *razgovor* s Bogom

Molitva kao *razgovor* s Bogom, i kao i svaki govor može se odvijati na više razina duše: Nefeš, Ruah, Nešama, Haja i Jehida.

Molitva za Adam Kadmona upućena Bogu sastoji se u molbi Bogu da nam pomogne u približavanju i suobličavanju onoj slici po kojoj nas je stvorio (*Post* 1,26), a ta prva manifestacija Božjih atributa kao jedna čovjekolika konfiguracija je Adam Kadmon. U tom smislu AK je idealni arhetip čovjeka i u molitvi se obraćamo Bogu da nam *pomogne* na putu našeg uzdizanja do Adam Kadmona. A na čovjeku ostaje da sve više *živi* tako da djeluje u skladu s Božjim atributima:

- a) u svijetu *Acilut* tako da zaziva Božja imena
- b) u svijetu *Beria* tako da živi u skladu s vrlinama
- c) u svijetu *Jecira* tako da kontrolira zle porive (*jecer hara*) u nama;
- d) u svijetu *Asija* tako da kultivirano zadovoljava potrebe tijela.

U molitvi molimo Boga da nam pomogne uzdići se do vizije naše bitne naravi – Adam Kadmona; tu pak viziju ozbiljujemo mi sami, praksom Kabale uz potreban napor i odricanje – tome služi

naše fizičko tijelo, radi tog cilja mi jesmo u organskom tijelu koje je sredstvo ostvarivanja vizije cilja a to je Adam Kadmon.

Radi čega živimo u fizičkom tijelu?

Zato da bismo zadobili iskustvo fizičkog svijeta; Adam Kadmon postiže svoje ozbiljenje (realizaciju, od lat *res* = konkretno biće, stvar) time što svoje potencijalne odlike iskušava u realnom (njem *wirklich*: djelatan, zbiljan) fizičkom svijetu. Ako čovjekova *bitna* narav vuče podrijetlo iz viših svjetova – u konačnici to je Adam Kadmon – onda je fizičko tijelo samo *sredstvo* za zadobivanje iskustva fizičkog svijeta.⁴⁸ Zato kabalist živi svoju *bitnu* narav – Adam Kadmona, služeći se fizičkim tijelom kojim je prisutan u fizičkom svijetu *Asija*. Kabalist živi u dva svijeta:

- a) Svoju bit *ozbiljuje* u *Asija* svijetu posredstvom fizičkog tijela time što živi u skladu s Božjom riječi – zapovijedima (*micvot*), praksom Kabale;
- b) Svoju zemaljsku egzistenciju *osmišljava* uzdižući se duhom do vlastite, od Boga stvorene bitne naravi⁴⁹ a to je Adam Kadmon; to postiže proučavajući Božju riječ hermeneutičkim postupcima Kabale.

13.5 Zazivanje Božjih imena (*likro šemot haEl*)

Kabala govori o Božjim atributima koji emaniraju iz bezgraničnog *En Sof* do ovog fizičkog svijeta *Asija*. Postoji li jedan zvučni ekvivalent (poput mantre) za svaki pojedini Atribut kojim bi se mogao *zazivati* taj Atribut? Ne postoji, ali na razini svijeta *Acilut*

⁴⁸ U Patanjalijevoj knjizi *Yoga sutre* II.18: „Predmet iskustva (dršyam) je nastaje /susretom/ elemenata (bhutas) i osjetilnih organa (indriya), ima narav sattve, rađasa i tamasa, a smisao mu je zadobivanje iskustva (bhoga) i/ili oslobođenje iskušavatelja (apavargam).“

⁴⁹ Post 1,26: „Učinimo čovjeka na svoju sliku, sebi sličnim.“

postoje posebna Božja imena pridružena svakom posebnom Atributu. Dakle ako želim zazvati Božju mudrost (sefira Hokma) onda je Božje ime *Jah*; božje milosrđe ime je *El*; božju pobjedu ime je *Adonai C'vaot*, itd. Ne postoji neka ustaljena tehnika meditacije na Božja imena, nego se zazivanje Imena treba uklopiti u svakodnevni život, dakle u potrebi za iscjeljivanjem i snaženjem dišnog sustava zazvat ću Ime *Ehje ašer Ehje*; za iscjeljivanjem mišićnog sustava zazvat ću ime *Adonai*; za iscjeljivanjem reproduktivnog sustava ime *El Haj Šadaj*, itd. Ako želim sprovesti kompletnu meditaciju na sva Imena onda trebam započeti od imena za sefira *Malkut* i ići redom do sefira *Keter*, jer to je smjer *transcendiranja* od ovozemaljske razine gdje kraljuje Bog, do Božje uzvišenosti u domeni transcendencije.

Tablica 12: Božja imena za sve sefirote

SEFIRA	Božja imena
<i>Keter</i>	<i>Ehje ašer Ehje</i> (Ja sam koji jesam)
<i>Hokma</i>	<i>Jah</i> – milosrdni vid Boga
<i>Bina</i>	<i>Elohim</i> – strogi vid Boga
<i>Hesed</i>	<i>El</i> – milosrdni vid Boga
<i>Gevura</i>	<i>Elohim</i> – strogi vid Boga
<i>Tiferet</i>	<i>Adonai</i> (Gospodin)
<i>Necah</i>	<i>Adonai C'vaot</i> (Gospodin nad vojskama)
<i>Hod</i>	<i>Elohim C'vaot</i> (Bog nad vojskama)
<i>Jesod</i>	<i>El Haj Šadaj</i> (Bog života Svemogućí)
<i>Malkut</i>	<i>Adonai haArec</i> (Gospodin /sve/ Zemlje)

13.6 Adam Kadmon i erotika – praksa *Jihudim*

Jihudim označuje sjedinjenje na svim razinama svjetova. Kad je riječ o sjedinjenju muškog i ženskog načela⁵⁰ tada se govori o erotici u Kabali. Erotika na razini svijeta *Asija* označuje tjelesno sjedinjenje, anatomski različito oblikovanog muškog i ženskog tijela (*zivug*); na razini svijeta *Jecira* označuje emocionalno sjedinjenje, bolje reći komplementiranje (nadopunjavanje) različitog emocionalnog reagiranja muškarca i žene; na razini svijeta *Beria jihudim* će označiti sjedinjenje ili komplementiranje različitih vidova i različite usmjerenosti mišljenja u muškaraca i žena; na razini svijeta *Acilut jihudim* će značiti nadopunjavanje različitih vidova govora u muškaraca i žena; na razini Adam Kadmona *jihudim* će značiti nadopunjavanje i sjedinjenje različitih sefirota i njihovih grupacija u parcufile na tzv. Stablu života (*ec hajim*).

Ženski vid⁵¹ AK predstavljen je lijevim stupom *Stabla* što znači sefirotima Bina, Gevura i Hod; *muški* vid AK predstavljen je desnim stupom *Stabla* što znači sefirotima Hokma, Hesed i Necah. Kad se u Kabali govori o ljubavnom sjedinjenju muškog i ženskog vida Adam Kadmona onda se misli na sjedinjenje parcufile Abba (sefira Hokma) i Imma (sefira Bina) i upravo to sjedinjenje koje se opisuje slikovitim erotskim jezikom predstavlja pravu bit i sublimni vid ljubavnog sjedinjenja muškog i ženskog tijela u svijetu *Asija*⁵². Postoji još i *zivug* (erotsko sjedinjenje) parcufile Ze'ir Anpin (šest sefirota od Hesed do Jesod) i Nukva (sefira Malkut).

⁵⁰ Zakar un'keva bara otam. (Post 1,27) ***Muško i žensko stvori ih.***

⁵¹ Vidi Sefirot u engleskoj *Wikipedia*

⁵² To spolno sparivanje ima naziv *zivug*.

Svrha *jihudim* za AK je u tome da se fizičko tijelo projicira u arhetip iskonskog čovjeka i obratno, da se bitne odlike iskonskog, u jednom smislu *idealnog* čovjeka privuku u fizičko tijelo čovjeka. Onako kako se komplementarni dijelovi tijela AK budu međusobno povezali:

Tjeme AK (*Keter*) s ustima AK (*Malkut*);

Desna strana lubanje (*Hokma*) s lijevom stranom (*Bina*);

Desna ruka (*Hesed*) s lijevom rukom (*Gevura*);

Grudi AK (*Tiferet*) sa zdjelicom AK (*Jesod*);

Desna noga (*Necah*) s lijevom nogom (*Hod*);

To isto će se dogoditi i na razini ovog svijeta u fizičko tijelu čovjeka – komplementarni dijelovi tijela postat će međusobno povezani što će uroditi njihovim iscjeljivanjem i boljim funkcioniranjem.

Dokle god traje jedinstvo između Boga kao transcendentnog, *muškog* vida Boga⁵³ i immanentnog, *ženskog* vida Boga koji se naziva *Še'ina*⁵⁴, koje se rado predstavlja kao *erotsko* sjedinjenje, naročito u knjizi *Zohar*, dotle u svijetu vladaju mir i blagostanje. Kada dođe do „razvoda“ (hebr: *g'rušim*) između njih dvoje, govori se da je *Še'ina* u *izgnanstvu* (*galut*), tada u svijetu zavlada svako zlo, nemir i bijeda. Zato kabalisti, naročito unutar hasidizma, prije svakog čina naglašavaju s punom pomnošću (*kavana*) da to čine radi „sjedinjenja Svetoga, neka bude blagoslovljen, i njegove *Še'ina*.“ To sjedinjenje se rado predočuje erotskim predodžbama, budući da se *erotska*

⁵³ Bog kao *transcendencija* – predstavljen je kao parcuť („lice“) *Ze'ir Anpin* (doslovno: „malo lice“, ili „sin“) – što odgovara zajednici šest sefirota od *Hesed* do *Jesod*, a predstavljeni su jednom sefira, *Tiferet*.

⁵⁴ Bog kao *imanencija*, tj. prisustvo, boravak u ovom svijetu *Asija*, predstavljen je kao parcuť (lice) *Nukva* (doslovno: „kći“) – što odgovara sefira *Malkut*.

žudnja shvaća kao najsnažniji *simbol* jedinstva i težnje za cjelinom. I zaista, erotska žudnja u ljubavi je ona *snaga* koja dijelove živoga i živa bića, drži zajedno u skladnoj cjelini. Ljubav Božja se može shvatiti kao ona ljubav koja drži čvrsto povezane Božje attribute u skladnoj cjelini zvanj Adam Kadmon, metaforički nazvanoj „Stablo života“ (*ec hajim*). Tom istom ljubavlju održava se i cjelovitost ljudskog tijela. I u tome leži moguća korespondencija između ljudskog tijela i tijela AK, pa onda i mogućnost *iscjeljivanja* ljudskog tijela kroz imaginativno spajanje s onim dijelovima tijela AK koji *korespondiraju* dijelovima ljudskog tijela koje treba *iscijeliti* (nanovo uspostaviti cijelima, tj. zdravima).

14. Adam Kadmon i iscjeljivanje

Može li učenje o AK pomoći iscjeljivanju? Pritom ne mislimo na medicinski tretman (liječenje, medikacija), nego na pomoć organizmu da se lakše nosi s bolešću i da je eventualno nadvlada u slučaju *psihosomatskog* uzroka bolesti. Na jednom mjestu u knjizi *Izlazak* 15,26 čitamo: „Ja sam onaj koji liječi“ (*ki ani JHVH rof'eha*). To Bog govori za sebe da on liječi. Ako Bog liječi, što je to u njemu što je djelatni *uzrok* liječenja?

Očito je to nešto u njegovoj bitnoj naravi a to su njegovi atributi, njih deset kako su navedeni u *1 Ljet* 29,11.

Ako se kroz intenzivnu pomnost, (engl. mindfulness, u Kabali poznatu kao *kavvana*) uspijemo usredotočiti na Božje attribute i njihovu svezu s fiziološkim sustavima u našem tijelu, tada možemo pomoći u iscjeljivanju simptoma kojima se očituju neki fiziološki poremećaji u našem tijelu. Ne možemo *izliječiti* bolest – to je posao stručne medicine, ali možemo pomoći snaženju naše fiziologije da se uspješnije nosi s uzrocima bolesti koji mogu biti psihosomatski, dakle *psihičke* naravi. Ako *psihičkim* sredstvom djelujemo na *psihičke* uzroke tada ćemo odstraniti *psihičke* uzroke bolesti u tijelu. Po hasidskoj koncepciji Kabale Božji atributi povezani su s fiziološkim sustavima u tijelu na slijedeći način:

1. Božji atribut *uzvišenosti* povezan je s respiratornim sustavom;
2. Božji atribut *mudrosti* povezan je s živčanim sustavom;
3. Božji atribut *umnosti* povezan je s fiziologijom krvi;
4. Božji atribut *milosrdne ljubavi* povezan je s koštanim sustavom;
5. Božji atribut *pravednosti* povezan je s kardiovaskularnim sustavom;

6. Božji atribut *sklada i ljepote* povezan je s mišićnim sustavom;
7. Božji atribut *pobjede* povezan je s endokrinim sustavom;
8. Božji atribut *slave* povezan je s imunosnim sustavom;
9. Božji atribut *utemeljivanja* (ili: biti svemu izvor) povezan je s reproduktivnim sustavom;
10. Božji atribut *kraljevstva* povezan je s probavnim sustavom;

Ono što će doprinijeti iscjeljivanju to je *obogaćenost* čitavog psihofizičkog bića naravi Božjih atributa, dakle čovjek će biti bogatiji za Božju mudrost, umnost, milosrdnost, pravednost, sklad, pobjedonosnost, beskrajno svjetlo (Božje slave), Božje utemeljivanje života, vladavinu (kraljevstvo) nad svime; zar neće onda, *obogaćen* svim tim čovjek *lakše* nadvladati bolest (uz stručnu pomoć liječnika), nego da u sebi njeguje malodušnost, strah i pretjeranu brigu, neuravnoteženost duha, manjak uvida i ostale osobine suprotne naravi Božjih atributa?

U čemu se sastoji kabala *vježba* iscjeljivanja?

U tome da svjesno zazovemo Božji atribut i da ga dovedemo u svezu, kroz primjenu pomnosti (*kavvana*) s pripadnim fiziološkim sustavom. Na primjer, zazovemo Božju uzvišenost – sefira *Keter*, i molimo Boga da iscijeli naš dišni sustav; ili, zazovemo Božju pravednost – sefira *Gevura* i zamolimo Boga da iscijeli naše srce i krvne žile. Za sâm praktično izvođenje gornjih postavki, u slučaju da se radi na iscjeljenju *druge* osobe, potreban je živi odnos kabaliste i onog kome je iscjeljenje potrebno.

15. Adam Kadmon u umjetnosti

15.1 Somatizacija duhovnih uvida

Kad stvarnost hoćemo pretvoriti, uobličiti u riječi, onda to činimo s pomoću:

1. *Poezije* tako da neko subjektivno stanje, *subjektivni refleks* zbilje pretvorimo u riječi i time stvaramo⁵⁵ neki „novi“ svijet;

2. Neku vlastitu *viziju svijeta* „pretočimo“ u riječi koje se nalaze:

a) U javnom filozofijskom diskursu; te riječi postaju potom regulativne, mjerodavne za naše djelovanje.

b) U subjektivnom imaginativnom svijetu, na primjer jezik knjige *Zohar* (temeljna knjiga Kabale).

Sadržaj uvida koji u poeziji prelazi u riječi pjesme, u *Qigongu*⁵⁶ prelazi u tjelesni pokret i pokret daha. Na primjer, uvid:

„Iz nebeskog beskrajja uvlačim u sebe silnu snagu Božju (*koah Elohim*).“

U pravoj *poeziji* smisao gornje izjave bio bi uobličen prikladnim pjesničkim jezikom takvim u kojem bi riječi *sâme*, svojim zvukom, oblikom ritmom, asocijativnošću u sebi nosile smisao. U vježbi *Qigonga* postaje pokretom tijela kojim uprisutnjujemo i slijedimo *smisao* gornje izjave, po algoritmu:

Smisao/poruka => namjera (*yi*)⁵⁷ => pokret snage tijela i daha (*qi*)⁵⁸

Ako želimo Kabalu živjeti tijelom onda nam *sâm* sadržaj Kabale postaje *smisao* koji prelazi u *namjeru*, a ova u tjelesni *pokret*.

⁵⁵ Sama riječ *poezija* dolazi od grčke riječi *poiein* što znači „stvarati“.

⁵⁶ Qigong primjenjujem kao jednu od tehnika somatizacije duhovnog učenja Kabale.

⁵⁷ U Qigongu riječ „*yi*“ označuje **namjeru**

⁵⁸ U Qigongu riječ „*qi*“ označuje životnu **energiju**.

Sadržaj Kabale čine Božji atributi koji emaniraju kroz svjetove (*arba olamot*). Na kraju emanacije Božji atributi nalaze svoje mjesto na ljudskom tijelu – lociranjem na pojedinim dijelovima tijela i u odgovarajućim fiziološkim sustavima. Dakle, *ono* što se očituje na *tijelu* postat će sadržaj svjesnog kultiviranja *tijela*, rada na tijelu (u formi *yoga-asana* ili vježbi *Qigonga*). To su Božji atributi koji se manifestiraju kao *lokacije* na dijelovima tijela – u radu *yoga-asana* osvješćuju se pripadni sefiroti; ili kao *fiziološki sustavi* – u vježbi *qigonga* disanjem se osvješćuju i energetiziraju pripadni sustavi.

15.2 Ples Adam Kadmona

Čovjekovo fizičko tijelo je očitovanje tijela Adam Kadmona, stoga se pokretima fizičkog tijela – plesom može očitovati dinamička narav AK. No, koji je to i kakav ples, kakva mu je koreografija i kako ju izvoditi?

Bitna narav AK je čovjekolika konfiguracija deset Božjih atributa; dinamički vid AK jesu ti atributi u svom energijskom vidu, dakle, takvi kakvima se pojavljuju na razini svijeta *Beria*. Taj energijski vid atributa uobličava se u duši *Nešama* kao *vrlina*, tako na pr. atributu mudrost (*Hokma*) odgovara vrlina bitul (samozatajnost); atributu *Hesed* odgovara ahava (ljubav); atributu *Jesod* odgovara vrlina emet (istinoljubivost), itd. Slijedi da će *pokreti* fizičkog tijela u plesu korespondirati naravi *vrlina* pripadnih svakom pojedinom atributu, tako na pr. neki pokreti će „oponašati“ vrlinu samozatajnosti, neki vrlinu ljubavi, neki vrlinu istinoljubivosti, i sl. Ali, *kakvi* moraju biti *tjelesni pokreti* u plesu AK da bi njima bila očitovana narav pojedinih vrlina?

- a. Pokreti tijela su specifični, tj. određeni su *naravi* svake pojedine sefira;
- b. Duhom se fokusirati (*kavvana*) na pripadno Božje ime;

c. Usmjeriti namjeru (hebr: *kivun*) na pripadnu vrlinu duše *Nešama*.

Vrlina – Dinamika života – Ples

Praksi Kabale pripada i vježbanje moralnih vrlina, tj. atributa duha odgovarajućih sefirota: *emuna, bitul, simha, ahava, jira, rahamim, bitahon, temimut, emet, šiflut*. To su obrasci uma koji se primjenjuju na događanje snage, stoga u primjeni umnih vrlina što ih je smislila duša *Nešama* dolazi do snagosnog otpora od strane svijeta i našeg tijela, pa taj otpor treba uporno svladavati. Kabala praksa se sastoji u reakciji vrlinom (*lehaživ musari*) koja predstavlja atribut duha, tj. očitovanje Božjeg atributa na razini svijeta *Beria*, u duši *Nešama*.

To što je u etici *vrlina* to je u umjetnosti *ples* ili *balet*. To znači: kretnjama tijela izraziti onu unutarnju dinamiku u koju biva transponiran vanjski svijet: međuljudski odnosi, borba s vanjskim silama, udivljenje nad ljepotom prirode, strahopoštovanje pred Bogom, uopće sve snagosne situacije specifične za svaku pojedinu sefira. Vrline smo definirali kao umni odgovor duše *Nešama* na događanje snage u svijetu *Beria*: na primjer, *bitul* (negacija egocentričnosti), vrlina pripadna sefira *Hokma*, kao odgovor na zamršenu iracionalnost života; *simha* (radost), vrlina pripadna sefira *Bina*, kao odgovor duše *Nešama* na težinu racionalnog odgonetanja životnih problema, i sl. za ostale sefirote. Ako kretnjama tijela, umjetnički oblikovanima, izrazimo navedene odgovore duše *Nešama*, tada smo blizu onome što čini bit umjetničkog plesa, ili baleta (klasičnog i modernog).

Potrebno je stvoriti jednu koreografiju (ples) kojom bismo tjelesnim pokretima – kao simbolima, obnavljali (re-kreirali) ili reprezentirali Božje stvaranje svijeta, jedan ples na način odvijanja pokreta (u Kabali: emaniranje) iz nultog stanja (u Kabali: iz *En Sofa*).

Pritom bi dijelovi tijela u pokretu korelirali odgovarajućim sefirotima:

Tablica br. 13

Dio tijela	Odgovarajući sefiroti
1. Glava (mozak)	Hokma Bina
2. Ruke	Hesed, Gevura
3. Grudi	Tiferet
4. Donji dio trbuha (zdjelica)	Jesod
5. Noge	Necah Hod
6. Usta	Malkut

Tablica 14: Kabala ples za Adam Kadmon

SEFIRA	POKRET i POGLED
<i>Keter</i>	Stanemo uspravno s rukama raširenima u stranu. Zamislimo: Adam Kadmon prebiva u beskrajnom polju svijetlosti; osjetimo apsolutni mir i širenje tijela u beskraj. A potom potpuno opustimo tijelo. Cijelo tijelo kao da se ispražnjuje i time stvara prazni prostor u kojem želimo da prebiva Bog; Izgovorimo u sebi Božje Ime <i>Ehje ašer Ehje</i> (Ja sam koji jesam/ bio sam i biti ću/). Zaronimo u sebe i mislimo na snažnu vjeru (<i>emuna</i>).
<i>Hokma</i>	Okrenemo glavu u desno; izgovorimo u sebi Božje ime <i>Jah</i> i mislimo na samozatajnost (<i>bitul</i>) kao namjeru.
<i>Bina</i>	Okrenemo glavu u lijevo; izgovorimo u sebi Božje ime <i>Elohim</i> i mislimo na radost (<i>simha</i>) kao namjeru.
<i>Hesed</i>	Ispružimo desnu ruku u stranu, izgovorimo u sebi Božje ime <i>Ei</i> ; mislimo na ljubav (<i>ahava</i>) kao namjeru.

<i>Gevura</i>	Ispružimo lijevu ruku ustranu, izgovorimo u sebi Božje ime <i>Elohim</i> ; mislimo na strah božji (<i>jirat JHVH</i>) kao namjeru.
<i>Tiferet</i>	Duboko dišemo uz snažno širenje grudnog koša, izgovorimo u sebi Božje ime <i>Adonai</i> ; pogled u centar grudiju; mislimo na milosrdnost (<i>rahamim</i>) kao namjeru.
<i>Necah</i>	Pokrećemo nogu kao u <i>taijiquanu</i> , kad se tijelo spušta do poda; pogled slijedi pokrete nogu, prema desnoj nozi koja je istegnuta naprijed; izgovorimo u sebi Božje ime <i>Adonai C'vaot</i> ; mislimo na povjerenje u Boga (<i>bitahon</i>) kao namjeru.
<i>Hod</i>	Isti pokret s lijevom nogom; izgovorimo u sebi Božje ime <i>Elohim C'vaot</i> ; mislimo na iskrenost (<i>temimut</i>) kao namjeru.
<i>Jesod</i>	Pokrećemo zdjelicu naprijed-nazad i u krug kao u <i>qigong</i> vježbi za bubrege, izgovorimo u sebi Božje ime <i>El Haj Šada</i> ; pogled u nutrinu abdomena; mislimo na istinoljubivost (<i>emet</i>) kao namjeru.
<i>Malkut</i>	Pokret kao da uprisutnujemo svijest u području ustiju; izgovorimo u sebi Božje ime <i>Adonai haArec</i> ; mislimo na poniznost (<i>šiflut</i>) kao namjeru. Pogled očiju spušta se u područje ustiju.

15.3 Pjesma o Adam Kadmonu

Donja tablica prikazuje položaj sefirota na ljudskom tijelu:

Za glavu: Keter, Hokma, Bina, Malkut

Za ruke: Hesed, Gevura;

Za trup: Tiferet, Jesod;

Za noge: Necah, Hod

Tablica 15

Glava	Umnost	Uzvišenost	Mudrost
		Kraljevstvo	
Ruke	Pravednost		Milosrdnost
Trup		Sklad i ljepota	
		Izvor i temelj	
Noge	Slava		Pobjedonosnost

Od ovog tijela u beskraj proteže se Adam Kadmon.

A onda se iz beskraj kozmosa Adam Kadmon uobličuje u ovo fizičko tijelo.

Ovdje je vidljivo, čvrsto, nepronično;

A u beskraju je nevidljivo, pronično i meko poput Mliječnog puta.

Njegova je glava⁵⁹ sačinjena od čistog Božjeg uma i mudrosti,
A kada se sluči u glavu ljudsku ona je mozak i lubanje kosti;
Njegova je desna ruka sačinjena od čistog Božjeg milosrđa,
A kada se sluči u ruku ljudsku ona je ruka tjelesna
kojom čovjek daruje u činu milosrđa.
Njegova je lijeva ruka čista Božja pravедnost,
A kada se sluči u ruku ljudsku
Tada postaje djelateljica pravde.
Njegove su grudi beskrajан prostor sklada i ljepote,
A kada se sluče u grudi ljudske
Tada postaju mjesto dvojbenih odluka čemu se prikloniti:
Milosrđu ili strogoj pravdi.
Njegova je desna noga čista pobjeda Božja,
Jer Bog uvijek na kraju pobjeđuje;
A kada se sluči u nogu ljudsku,
Tada čovjek hodi u povjerenju u Božju pobjedu.
Njegova je lijeva noga čista Božja slava u preobilju svjetla,
A kada se sluči u nogu ljudsku,
Tada postaje hodom u iskrenom slavljenju Boga.
Njegova je zdjelica čisti izvor svekolikog života,
A kada se sluči u organe ljudske
Tada postaje temeljem opstanka ljudskog na zemlji
I vječnom opomenom da se život ne ozbiljuje doli u istini.
Njegova su usta izvor kraljevskih zapovjedi,
A kada se sluče u usta ljudska,
Tada postaju oruđem kušnje života u poniznosti i
Obazrivosti u susretu s bližnjima .

⁵⁹ *Njegova* - u daljnjem tekstu uvijek označuje pripadnost Adam Kadmonu.

16. Adam Kadmon i uključenost u svijet

AK je ideal čovjeka, čovjek kakvim ga je Bog stvorio „na svoju sliku, sebi sličnim“. Kao takav ideal čovjeka može poslužiti u postavljanju ciljeva u moralnoj orijentaciji čovječanstva. Jer, ono što je sadržaj tih vrednota očituje se kao skup vrlina u svijetu *Beria*, i nalazi svoj somatski (= snagosni) ekvivalent u tijelu čovjeka. A što je čovjeku intimno relevantnije nego sam njegov psihofizički opstanak – njegovo tijelo i duša?

U tom smislu vrline su inherentne ljudskom biću i obvezuju ga na dobro djelovanje u znaku vrlina kako one odgovaraju svim sefirotima. Te vrline su: vjera, samozatajnost, radovanje, ljubav, strahopoštovanje pred Bogom, milosrdnost, povjerenje (u Boga), iskrenost (u slavljenju Boga), istinoljubivost, poniznost. Svaki *kabalist* sebe obvezuje na djelovanje po tim vrlinama. Ako čovjek budućnosti bude djelovao rukovođen spomenutim vrlinama – kakvo zlo može zadesiti svijet?

Vrline i njihov somatski ekvivalent

U Kabali ne postoji razdvojenost Boga i svijeta, Boga i čovjeka. Naprotiv postoji jedan kontinuum od Izvora svega (*En Sof*) do njegova fizičkog očitovanja u svijetu *Asija*. Tako i vrline ne stoje odvojeno u svijetu *Beria*, pogotovo ih ne treba ih shvatiti kao puke verbalne formulacije, jer imaju svoje fizičko, doslovno *tjelesno* očitovanje u ovom svijetu. Svakoj vrlini, u njenom *ozbiljivanju* odgovara neko fiziološko stanje, čak neka tjelesna senzacija, pa govorimo o somatskom (tjelesnom) *ekvivalentu* svake vrline. Neka vrлина je *duhovni* ekvivalent tjelesne senzacije; neka tjelesna senzacija je *somatski* ekvivalent neke vrline. Na primjer vrлина *ljubavi* se očituje u činu davanja i čovjek pri tom davanju osjeća nešto i to zovemo tjelesnom senzacijom. Kakav je to osjećaj u tijelu pri činu davanja?

Uobičajeno je reći: „Dobro je činiti dobro“ što znači: čovjek se (tjelesno) dobro osjeća dok čini nešto dobro (vrlina). Uzmimo jedan drugi primjer: erotsku uzbuđenost:

Duhovni ekvivalent spolnog pobuđenja je istinoljubivost (*emet*) – vrлина duše *Nešama*; somatski ekvivalent vrline *emet* je uzbuđenost u području spolnih organa. To znači ako želimo *uzdići se* nad svoje čisto fizičko uzbuđenje tada je to uzdignuće do vrline *emet*; ako pak želimo osnažiti i snagosno, energijski *prizemljiti* svoju vrlinu istinoljubivosti tada se to zbiva kroz prepuštanje spolnom uzbuđenju potaknutom ljubavi prema sebe-ozbiljivanju u istini.

Osobna praksa Kabaliste

Tikkun olam se ne sastoji u nasilnom mijenjanju svijeta – nekakvoj *revoluciji*; naprotiv, riječ je o mirnom radu pojedinaca na postupnom poboljšanju svijeta kroz vlastiti rad na sebi – poboljšanju sebe da bi se popravio svijet. Taj rad na sebi to je čitava praksa Kabale – praktična Kabala; činidbena Kabala (*kabala ma'asit*) označuje *primjenu* Kabale u svakodnevici. Zadaća svakog kabaliste (*mekubal*) sastojat će se u oslobađanju zarobljenih božanskih iskri koje su, nakon kozmičkog događaja pucanja posuda (*ševirat hakelim*), raspršene u materijalnim ljuskama (*klipot*) po cijelom svijetu. Koji su to postupci oslobađanja iskri (*nicocot*)?

Očito to su *svi* postupci koje primjenjuje svaki kabalist u svojoj svakodnevnoj praksi, a to su oni postupci kojima kabalist „popravlja“ sebe i oni kojima nesebično popravlja *svijet* oko sebe. Uvijek je pritom na djelu oslobađanje zarobljenih iskri (*nicocot*) Božjeg svjetla, dakle onog što je dobro u *čovjeku* i u *svijetu*. Razlikovat ćemo postupke u ovisnosti o razini svijeta (*olamot*) na kojoj se prakticiraju, tako:

U svijetu *Asija* imamo rad na tijelu: asane i pranayamu;

U svijetu *Jecira* imamo ovladavanje zlim nagonima (*lehaknia et jecer haRa*) koje se sastoji u odvrćanju pažnje od *negativnih* prizora u svijetu te njeno usmjeravanje na *pozitivni* vid događaja.

U svijetu *Beria* imamo život u vrlini (*lehagiv musari*) koji se sastoji u njegovanju svih vrlina koje odgovaraju dotičnim sefirotima, na primjer njegovanje vrline nesebičnosti (*bitul*) koja se vezuje uz sefira *Hokma* (Božja mudrost) ili, vrline milosrđa (*rahamim*) vezane uz sefira *Tiferet* (Božja ljepota i sklad).

U svijetu *Acilut* imamo čitanje i proučavanje Božje riječi; molitvu (*tfila*) u duhu *kavana*; prianjane uz Boga (*d'vekut*) i, na kraju,

Na razini *En Sof* postizanje jedinstva s Bogom kroz praksu *jihudim*.

Sve gore navedene prakse predstavljaju redovitu praksu svakog kabaliste, i one pretpostavljaju jedan idealni arhetip čovjeka po kojem kabalist može usmjeravati svoje djelovanje – to je Adam Kadmon. Otuda presudna važnost *postuliranja egzistencije* Adam Kadmona u Kabali, jer čovjekovo djelovanje se sastoji u usmjeravanju volje prema vlastitim predodžbama onog što treba činiti⁶⁰.

⁶⁰ Po I. Kantu „volja je moć koja se sastoji u ovome: „Određiti se na djelovanje predodžbom određenih zakona“ (Der Wille ist ein Vermögen, "der Vorstellung gewisser Gesetze gemäß sich selbst zum Handeln zu bestimmen", (GMS III.51)

V. Mali leksikon pojmova rabljenih u ovoj knjizi

Abba (hebr: otac): parcu^{f*} koji se odnosi na sefira^{*61} *Hokma*.

Acilut: razina svijeta kojemu je svojstvena blizina Bogu; na toj razini Bog svojim govorom doziva buduća stvorenja u postojanje.

Adam Kadmon (iskonski čovjek): antropomorfna konfiguracija deset Božjih atributa na najfinijoj razini emanacije iz *En Sof*. U Kabala praksi AK predstavlja idealni uzor kojem se kabalist želi približiti i primjeriti svojim življenjem.

Ahava: ljubav, vrlina pripadna sefira *Hokma*.

Ajin: *ništa*, u smislu stanja bitka prije uobličavanja u *nešto* (ješ)*.

Arik Anpin („dugo lice“): isto što i Atik Jomin), parcu koji se odnosi na sefira *Keter*.

Asana: statički položaj tijela u yogi; zauzme se neki položaj i ostane u njemu 10-15 sekundi.

Asija: svijet *činjenja* (za čovjeka); za Boga to je svijet stvorenih bića koja nastaju oblikovanjem (likovi iz svijeta *Jecira*) snage (iz svijeta *Beria*)

Askeza: vježbanje, odricanje od suvišnog udovoljavanja tjelesnim potrebama.

Beria: svijet Božjeg *stvaranja*; Bog na toj razini iz samog sebe izvodi onu snagu koja će biti supstancijom budućeg bića, na primjer proizvodi svjetlo kao supstanciju „dvaju svjetlila“ (Sunca i Mjeseca u *Post 1,14*).

Bina: sefira koja odgovara Božjem atributu umnosti.

⁶¹ Asteriks (*): pogledaj označeni izraz u Leksikonu.

Bitahon: povjerenje (u Boga), vrlina vezana uz sefira *Necah*.

Bitul: ne-egocentričnost, samozatajnost, vrlina vezana uz sefira *Hokma*.

Bog: Najviši subjekt svega, Bog je uvijek neki *Tko*, prva i najviša osoba; Stvoritelj koji i dalje održava svijet. Bog svake pojedine religije je neka predodžba o onom bezgraničnom koje se u Kabali zove *En Sof*. U židovskoj vjeri postoji samo jedan Bog, njegovo ime je JHVH (pišu se samo suglasnici, jer su samoglasnici nepoznati!).

Božja imena: zazvati Božja imena (*likro (levakeš) šemot haEl*)

Božja slava: silno Božje svjetlo kao alegorija Božje snage; vezuje se uz sefira *Hod*.

Božji atributi: deset atributa pripadnih Bogu: uzvišenost, mudrost, umnost, ljubav, pravednost, ljepota, pobjedonosnost, slava, utemeljivanje, kraljevanje. U *1.Ljet 29,11* navedena je većina tih atributa.

Božji um: Božji atribut koji emanira kroz četiri razine svijeta kao sefira *Bina*.

Da'at: označuje *znanje* kao sintezu mudrosti i uma; neki ga autori navode kao zasebnu sefira, iako to izvorno nije.

D'vekut: doslovno „priljepljivanje“ označuje tijesno priljubljivanje Bogu.

Dharana: u yogi označuje fokusiranost uma na predmet meditacije.

Dhyana: u yogi označuje fokusirani tok svijesti usmjerene na neki predmet.

Duh, unutarnje iskustvo: Yitzchak Ginsburgh tim izrazom označuje stanja duše *Nešama* u svijetu *Beria*.

duševne moći: Yitzchak Ginsburgh tim izrazom označuje stanja duše *Ruah* u svijetu *Jecira*.

Ec hajim: vidi *Stablo života*

emanacija: proistjecanje, proizlaženje; u Kabali označuje očitovanje biti Božjih atributa u prolazu kroz četiri svijeta (arba olamot*).

emet: istina, istinoljubivost, vrlina vezana uz sefira *Jesod*.

emuna: vjera, vrlina vezana uz sefira *Keter*.

En Sof: U Kabali naziv za najvišu zbilju koja je bezgranična, stoji na početku sveg postojanja, neiskaziva je iako u sebi sadrži potencijalno sva moguća svojstva.

Esencijal: Esencijal je bit (esencija) združena sa snagom; dakle, ne puka tvorba *mišljenja* u smislu skupa bitnih odlika nekog skupa pojedinačnih bića, nego sama po sebi zbiljski *opstojeća* bit. Na primjer, esencijal dobrote je dobrota ne kao svojstvo nekog čovjeka, nego dobrota koja postoji prije i neovisno o bilo kojem pojedinačnom čovjeku, a zahvaljujući esencijalu dobrote netko može postati dobar. U tom smislu esencijali odgovaraju naravi *sefirota* u Kabali gdje bi, na primjer, *esencijalu* dobrote odgovarala sefira *Hesed*.

Esencijalno mišljenje: Ono mišljenje koje preuzima poziciju srednjevjekovnog realizma u pogledu egzistencije univerzalija; pitanje koje su filozofi srednjeg vijeka postavili bilo je: Jesu li univerzalije (ono opće) *realne* ili su samo puka *imena* za skup bitnih odlika. Realizam smatra da su univerzalije *realne* (otuda mu i naziv).

Esencijalno mišljenje smatra da su esencije stvarne, da postoje realno, i zove ih esencijalima.

Gevura: sefira koja odgovara Božjem atributu strogosti u pravednosti.

Haja: razina duše vezana uz svijet *Acilut*; duša koja molitvom stupa u neposredni odnos s Bogom, komunicira s njim u mediju govora.

Hasidizam:

Hesed: sefira koja odgovara Božjem atributu milosrdne ljubavi.

Hitbonenut: kontemplacija Božjih atributa u njihovoj biti. U kontemplaciji Adam Kadmona razmatra se na koji su način Božji atributi prisutni u ljudskom tijelu – u pogledu lokacije i odgovarajućih fizioloških sustava; u ljudskom umu u pogledu odgovarajućih vrlina.

Hod: sefira koja odgovara Božjem atributu beskrajne *svjetlosti* kao alegorije beskrajne Božje *snage*.

Hokma: sefira koja odgovara Božjem atributu *mudrosti*.

Imma („majka“): parcuť koji se odnosi na sefira *Bina*.

Jecer: poriv koji čovjeka određuje na djelovanje usmjereno prema dobru (*jecer hatov*) ili prema zlu (*jecer hara*).

Jecira: svijet *oblikovanja*; svijet u kojemu Bog iz svog uma izvodi likove budućih bića.

Jehida: najviša razina duše, na razini Adam Kadmona, koja je sjedinjena s Bogom.

Jesod: sefira koja odgovara Božjem atributu utemeljivanja i izvora svakog života.

Ješ: označuje *nešto* (neko što) proizašlo iz bezgraničnog *En Sof*.

JHVH: ime za Boga u židovskoj religiji. Uobičajeno se čita *Jahve*, ali to nije potvrđeno.

Jihudim: objedinjavanje raznih Božjih imena.

Jira (jirat JHVH): označuje vrlinu *strahopoštovanja* pred Bogom, pripada sefira *Gevura*.

Kabala: Naziv „Kabala“ dolazi od korijena קבל (kbl) što znači primiti, u smislu primiti naslijeđeno učenje. Kabala pripada duhovnoj tradiciji judaizma i sastoji se u *mističkom* pristupu krajnjoj tajni postojanja svijeta i čovjeka. Mistički pristup je takav u kojem se duboko u sebi proživljavaju temeljne postavke nekog učenja. Glavni pojmovi u okviru Kabala učenja su:

En Sof *- često se koristi kao sinonim za Boga, ali *En Sof* prethodi bilo kojoj manifestaciji, ili bilo kojem biću;

Božji atributi* su svojstva koja se pripisuju Bogu a u Bibliji ih nalazimo u *1. Ljetopisa 29,11^[1]*: Uzvišenost, Mudrost, Umnost, Milosrdna ljubav, Pravednost, Ljepota i sklad, Pobjedonosnost, Slava, Biti-svemu-temelj, Kraljevstvo.

Emanacija* označuje proistjecanje Božjih atributa i njihovo manifestiranje na četiri razine svjetova (*arba olamot*);

Sefira* (množina: sefiroti) je temeljni pojam Kabale i označuje *kanal* kroz koji, ili kojim se očituju Božji atributi na putu manifestiranja.

Kabala ijunit: *teorijski* (teozofski) i *kontemplativni* vid Kabale.

Kabala ma'asit: *činidbena* Kabala, ona koja želi unositi promjene u svijet, ali ujedno želi svojim tehnikama izazivati neobične promjene, često na granici magijskog djelovanja.

Kavana: pomnost, engl.: mindfulness, označuje potpunu sabranost uma pri vršenju neke radnje (pogotovo u molitvi).

Keter: sefira koja odgovara Božjem atributu *uzvišenosti*.

Lehagiv musari: djelovanje rukovođeno vrlinama; etički ispravno djelovanje.

Logos, logosnost: filozofski termin koji označuje *umnost* postojanja (u Heraklita *Logos* je najviši um koji upravlja svime) i logosne sveze među bićima. Riječ „logos“ ujedno znači i govor, pa dakle i *izgovorivost* bića – to da ona mogu biti imenovana i da se nalaze u prostoru govora.

Malkut: sefira koja odgovara Božjem atributu kraljevstva.

Micvot: Božje zapovijedi, ima ih 613. Neke su *pozitivne*, tj. označuju što treba činiti, a neke su *negativne*, tj. označuju što se mora izbjegavati.

Mistika: predstavlja poseban pristup spoznaji; mistik spoznaje na taj način da se ne odvaja od predmeta spoznaje, nego je u njega uključen; ono što on spoznaje neodvojivo je od njega samog, ili: predmet je u spoznavanju *samo-odnosan* jer je u njega uključen subjekt, što znači svijest subjekta spoznaje. Sam subjekt ujedno je i *objekt* istraživanja; subjekt se smješta u predmet (objekt) svog vlastitog istraživanja. Mistika je ujedno i jedno angažiranje u akciji:

d) Mistik najprije stvori jedan konceptualni okvir;

e) Zatim ga interiorizira (mentalno pounutrašnji) i time učini intimno relevantnim;

f) Zatim izvodi akciju u skladu s tako oblikovanom sviješću.

Molitva (*t'fila*): Paradigmatična praksa zbiljske vjere je molitva koje je bit u otvorenosti Bogu, i u iskrenom sebe-prosuđivanju pred

Bogom. Molitva se sastoji u obraćanju u vjeri toj najvišoj Snazi, u razgovoru s njom kao živućim subjektom – osobom. Molitva Adam Kadmonu zahtjeva jednu sebe-prosudbu u pogledu primjerenosti našeg življenja idealu Adam Kadmona.

Necah: sefira kroz koju emanira Božji atribut pobjede.

Nefeš: animalna duša koja upravlja (oživljuje) vitalne funkcije organizma; pripada svijetu *Asija*.

Nešama: umna intelektualna duša vezana uz svijet *Beria*.

Nešamot: skupni naziv za sve razine duša: Nefeš, Ruah, Nešama, Haja, Jehida.

Nukva („kći“): parcuť koji se odnosi na sefira *Malkut*. Sinonim za *Šehina**.

Olam (pl.: *olamot*): upućuje na četiri svijeta (*arba olamot*) kao na razine očitovanja Božjih atributa. To su *Acilut*, *Beria*, *Jecira*, *Asija*.

Parcuť (pl.: *parcuťim*): sama riječ znači „lice“; u proširenom smislu u Kabali označuje *obličje* u kojem se Bog pokazuje u jednom ili više svojih atributa.

Pardes: akronim za hermeneutiku Kabale koja podrazumijeva četiri razine tumačenja: *Pešat* – doslovni smisao, *Remez* – alegorijski, *Deraš* – homiletički, *Sod* – tajnoviti i najdublji smisao.

Pranayama: kontrola disanja u yogi.

Pratyahara: kontrola osjetila u yogi. Suzdržavanje od vezivanja energije osjetila za vanjske predmete.

Racon: volja, vrlina vezana uz sefira *Keter*.

Rahamim: milosrdnost, vrlina vezana uz sefira *Tiferet*.

Religija: modus čovjekovog odnošenja spram Apsoluta; u religiji se ono apsolutno predočuje kao neki subjekt – *Bog*, koji je svemoguć, sveznajući i sveprisutan.

Ruah: emotivna duša pripadna svijetu *Jecira*.

Sefira, (pl. Sefiroti): označuje kanal emaniranja*Božjih atributa kroz svjetove počam od čiste biti atributa u *En Sofu*, preko logosnosti* atributa u svijetu *Acilut*; aspekta stvaralačke snage u svijetu *Beria*; bitnog obličja u svijetu *Jecira*; konkretne, individualne pojave u svijetu *Asija*.

Simboli sefirota: smisao koji se *čuje* i pokazuje u govoru koji se *osjeća* kao pokret snage koji se *predočuje* i prikazuje potezima u mentalnoj slici. Slika se percipira u pojavi fizičkog bića. Postoje tri komponente simbola:

Zvukovna = govor: Smisao Atributa koji slušanjem Božje riječi sebe artikulira u govor;

Snagosna = unutarnji pokret: Govor Atributa koji življenjem vrline upravlja unutarnjim pokretom;

Vizualna = izgled bića: Unutarnji pokret zaživljen emocijom proizvodi izgled/sliku vrlog bića.

Simha: vrlina ustrajnog radovanja vezana uz sefira *Bina*.

Sitra ahra: „druga strana“ kojoj ne treba pristupati jer predstavlja područje zla.

Somatizacija: izraz dolazi od grčke riječi *soma* što znači „tijelo“; označuje prevođenje *psihičkog* sadržaja u *tjelesni* doživljaj, na primjer kad se vizija iskonskog čovjeka prevede u tjelesne pokrete kao pri plesu Adam Kadmon.

Stablo života (*Ec hajim*): čovjekolika konfiguracija deset Božjih atributa. Postoje tri stupa: *desni* koji predstavlja milosrđe (sefiroti

Hokma, Hesed, Necah), na ljudskom tijelu odgovaraju mu desna polutka mozga, desna ruka, desna noga; *lijevi* predstavlja strogost i pravednost (sefiroti *Bina, Gevura, Hod*), na ljudskom tijelu odgovaraju mu lijeva polutka mozga, lijeva ruka, lijeva noga; *srednji* predstavlja ravnotežu i čine ga sefiroti *Keter, Tiferet, Jesod, Malkut*, na ljudskom tijelu odgovaraju mu tjeme, grudni koš, spolni organ, usta.

Šehina: „ženski“ vid Boga označuje Božje prisustvo na Zemlji; odgovara parcu fu *Nukva*.

Šema Jisrael: glavna molitva u židovstvu. Njene riječi su: „Čuj Izraele, Bog naš Bog je jedan.“

Ševirat hakelim: kozmička katastrofa pucanja posuda nastala kad je Bog ulio svoje svjetlo (zapravo svoju snagu). Budući da su posude namijenjene primanju svjetla bile preslabe one su popucale i mnoštvo Božjih iskri (*nicocot*) rasulo se po cijelom kozmosu, ali su one postale zarobljene u materijalne posude zvane *klipot*.

Šiflut: vrlina poniznosti vezana uz sefira *Malkut*.

ta'anug: zadovoljstvo, užitak i najviši užitak (blaženstvo) koje prati podvrgavanje ljudske volje (*racon*) Božjoj volji.

Temimut: vrlina iskrenosti vezana uz sefira *Hod*.

Tetragramaton: četveroslovno ime za Boga – Jud-He-Vav-He (JHVH).

T'fila: vidi pod Molitva

Tiferet: sefira koja odgovara Božjem atributu sklada i *ljepote*.

Tikkun Olam: popravljavanje svijeta, vid činidbene Kabale (*Kabala ma'asit*). Sastoji se u izvlačenju i spašavanju *iskri* Božjeg svjetla koje

su nakon razbijanja posuda ostale zarobljene u fizičkim ljuskama (*klipot*).

Transcendiranje: duševna moć nadilaženja fizičkih pojava, pripada sefira *Keter*.

Unio mystica: mističko sjedinjenje s Bogom, na najvišoj razini duše *Jehida**.

Vrlina: ustaljeni obrazac kojim intelektualna duša *Nešama* reagira na vanjske pojave; sastoji se u *umnoj*, promišljenoj reakciji na snagosna događanja u svijetu (na njegovu *dinamiku*).

Ze'ir Anpin („Kratko lice“): obličje Božje (*parcuf*) koji obuhvaća sefirote *Hesed, Gevura, Tiferet, Necah. Hod* i *Jesod*.

Zivug: označuje spolno sjedinjenje muškarca i žene u fizičkom svijetu, ali i ljubavno sjedinjenje muškog i ženskog vida Boga; najčešće se govori o sjedinjenju raznih obličja (*parcufim**) Boga muških i ženskih *parcufim*.

VI. Literatura

1. Amerl, Rudolf (1997), *Hebrejsko-hrvatski rječnik*. Zagreb: Kršćanska sadašnjost.
2. Ariel S. David (1993), *Die Mystik des Judentums*. Prijevod originala: *The Mystic Quest*. Munchen: Diederichs Verlag.
3. Bettini, Dolores (2004), *Kabala – stvaranje svijeta*. Zagreb: CID-NOVA.
4. Brkić, Miljenko (2020), *Praksa Kabale – Put uma, srca i čina*. Digitalno izdanje: www.digitalne-knjige.com ISBN 978-953-354-265-2
5. Burkert, Walter (1998), *Kulte des Altertums. Biologische Grundlagen der Religion*, C.H.Beck.
6. *Der Sohar – Das heilige Buch der Kabbala* (aus dem hebraischem ubertragen und herausgegeben von Ernst Müller. Diederichs gelbe Reihe.
7. Drob, L. Sanford (2000a), *Symbols of the Kabbalah: philosophical and psychological perspectives*. Jason Aronson.
8. Drob, L. Sanford (2000b), *Kabbalah Metaphors: Jewish mystical themes in ancient and modern thought*. Jason Aronson
9. Drob, Sanford, *The Lurianic System and its Archetypal Interpretation*. <http://www.newkabbalah.com/Jung4.html>
10. Elijah, Rachel (2007), *Jewish Mysticism: The Infinite Expression of Freedom*. Littman
11. Ginsburg Yitzchak. *The Basics of Kabbalah*.(razni članci na www.inner.org)
12. Ginsburgh, Yitzchak. *Body, Mind and Soul: Kabbalah on Human Physiology, Disease and Healing*. www.inner.org
13. Idel, Moshe (1988), *Kabbalah New Perspectives*. New Haven & London: Yale University Press.

14. *Jeruzalemska Biblija* (2004). Zagreb: Kršćanska sadašnjost.
15. Leet, Leonora (1999), *Renewing the Covenant: A Kabbalistic Guide to Jewish Spirituality*. Inner Traditions.
16. Leet, Leonora (1999), *The Secret Doctrine of the Kabbalah: recovering the key to Hebraic sacred science*. Inner Traditions.
17. Leet, Leonora (2004), *The Universal Kabbalah: Deciphering the Cosmic Code in the Sacred Geometry of the Sabbath Star Diagram*. Inner Traditions.
18. Maier, Johann (2004), *Die Kabbalah: Einführung – Klassische Texte – Erläuterung*. München: Beck Verlag
19. Patterson, David (2005), *Hebrew Language and Jewish Thought*. London: Routledge.
20. Schochet I. Jacob (1988), *Mystical Concepts in Chassidism*. New York: Kehot Publication Society.
21. Scholem, Gershom (1991), *On the Mystical Shape of the Godhead: Basic Concepts in the Kabbalah*. Schocken Books.
22. Scholem, Gershom (1995), *Major Trends in Jewish Mysticism*. New York: Schocken Books.
23. Scholem, Gershom (1996), *Über einige Grundbegriffe des Judentums*. Suhrkamp
24. Scholem, Gershom (1998). *Kabala i njezin simbolizam*. Zagreb: MISL.
25. Schwartz, Howard (2004), *Tree of Souls – The Mythology of Judaism*. Oxford University Press.
26. Segal, Robert A. (2004), *Myth – A Very Short Introduction*. Oxford University Press.
27. *The Interlinear NIV Hebrew-English Old Testament* (1987). Grand Rapids (MI): Zondervan Publishing House.
28. *The Zohar*, Translation and Commentary by Daniel C. Matt. Pritzker Edition. Stanford University Press.

29. Tzadok Ariel (1996-2004), *The Fundamentals of Kosher Kabbalah: A Guide to Kabbalistic Concepts And Terminology*.
www.KosherTora.com
30. *Zohar – The Book of Splendor* (1977), Edited by Gerschom Scholem. New York: Schocken Books.

Iz biografije pisca:

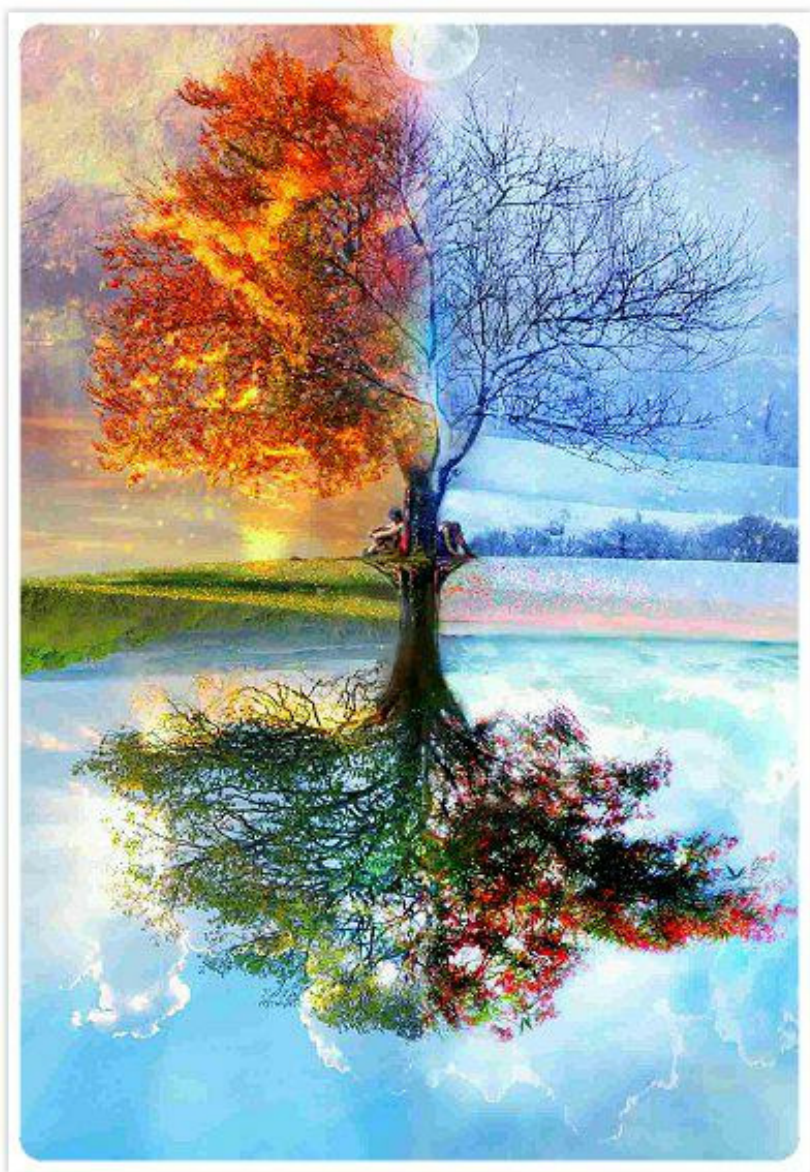
Miljenko Brkić

Rođen 22. travnja 1946. u Zadru. Diplomirao filozofiju i francuski jezik u Zagrebu. Doktorirao filozofiju na temu „Filozofija i paideia u Hegelovu djelu“. Radio kao profesor na Učiteljskom fakultetu u Zagrebu. Objavljivao znanstvene i stručne članke; objavio knjigu „Filozofija koja odgaja“ (2006).

Živi u Karlovcu, ljeti na Velom Ižu, i intenzivno se bavi Kabalom (objavljuje članke o Kabali u Wikipediji, video priloge na Youtube i na web stranici www.academia.edu). Objavio knjigu „Praksa Kabale: put uma, srca i čina“ u izdanju www.digitalne-knjige.com

Kontakt: miljenb@gmail.com

Prilog – Ugovor o korištenju digitalnih knjiga

Digitalne knjige by Impero present dopušteno je koristiti samo za osobne potrebe korisnika, čime želimo izbjeći bilo kakvu mogućnost zloupotrebe autorskih prava autora knjige. Korisnici ih mogu slobodno pregledavati, kopirati, umnožavati te pokazivati i slati prijateljima ili svim onim za koje misle da bi ih takvo što moglo zanimati, no svaka druga vrsta distribucije digitalnih knjiga ostaje isključivo i nepovredivo pravo stranice www.digitalne-knjige.com.

*Nenad Grbac iz Zagreba, kao nakladnik, s jedne strane (u daljnjem tekstu: nakladnik) i posjetitelj stranice www.digitalne-knjige.com kao korisnik usluge (u daljnjem tekstu: korisnik) zaključuju klikom na link *Prihvaćam ugovor o korištenju knjige prije njezina preuzimanja(download)*, sljedeći:*

UGOVOR O KORIŠTENJU DIGITALNIH KNJIGA by IMPERO present

čl. 1.

Ugovorne strane su suglasne da se digitalnim knjigama nakladnika korisnik može koristiti samo za osobne potrebe, pri tome ničim ne ugrožavajući autorska prava nakladnika i pisaca koji su nakladniku dali suglasnost da objavi njihovo djelo.

čl. 2.

U skladu s prethodnim člankom, korisnik knjigu može pregledavati, kopirati, umnožavati i slati svima onima za koje smatra da bi ih knjiga mogla zanimati, a nije mu dopušteno mijenjati sadržaj knjiga, dopunjavati ga, kao ni bilo kakva izmjena u izvornome kodu knjiga (bilo u binarnom ili izvršnom obliku).

čl. 3.

Ugovorne strane su suglasne da je svaka druga vrsta distribucije digitalnih knjiga nakladnika zabranjena odnosno isključivo i nepovredivo pravo nakladnika.

čl. 4.

Slijedom prethodnog članka zabranjena je bez znanja i suglasnosti nakladnika i pisaca bilo kakva komercijalna ili reklamna upotreba digitalnih knjiga, njihovo korištenje u državnim i privatnim ustanovama (fakultetima, školama, knjižnicama, knjižarama i slično).

čl. 5.

Temeljem članka 3. ovoga ugovora zabranjena je i distribucija digitalnih knjiga nakladnika putem elektroničkih medija i Interneta.

čl. 6.

Ovaj ugovor zaključuje se na neodređeno vrijeme, a sve sporove proizašle iz njega ugovorne strane će nastojati riješiti sporazumno, dok se u suprotnome ugovara stvarno nadležan sud u Zagrebu.

Miljenko Brkić

ADAM KADMON U PRAKSI KABALE

Vlastita naklada

Nenad Grbac

Srednjaci 22, Zagreb

*Mob: **095/853-03-40***

E-mail: digitalne.knjige@gmail.com

Urednik:

Nenad Grbac

Brkić, Miljenko

**ADAM KADMON U
PRAKSI KABALE**

www.digitalne-knjige.com

ISBN 978-953-354-202-7

Miljenko Brkić

ADAM KADMON U PRAKSI KABALE

www.digitalne-knjige.com